

PATVIRTINTA
Biržų rajono savivaldybės tarybos
20 m. d.
sprendimu Nr.

C I T Y | L
F O R M | T

2023

SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS

**Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės
infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės
Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose
specialusis planas**

Planavimo organizatorius	BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS Vytauto g. 38, LT-41143 Biržai, tel. (8 450) 43 142, faks. (8 450) 43 134, el. p. savivaldybe@birzai.lt https://www.birzai.lt
Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas	ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ŠIRVĖNOS IR VABALNINKO SENIŪNIJŲ TERITORIJOSE SPECIALUSIS PLANAS
Planuojama teritorija	Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijos
Teritorijų planavimo dokumento rūšis	Specialusis
Porūšis	Inžinerinės infrastruktūros vystymo planas
Lygmuo	Vietovės
Etapas	Rengimo
Stadija	Sprendinių konkretizavimo
TPDIRS TPD Nr.	S-VT-36-21-745
Bylos žymuo	CF-21U-82
Tomas	V
Data	2023
Rengėjas	UAB CityForm LT Įmonės kodas: 304696907 S. Žukausko g. 4, LT-08244 Vilnius, Tel.: +370 616 54100 / El. p.: info@cityform.lt / www.cityform.lt <i>Kontaktinis asmuo:</i> <i>Projekto vadovė – Giedrė Ratkutė Skačkauskienė</i> <i>Tel.: +370 616 54100 / El. p.: info@cityform.lt</i>

Atestato Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
	UAB CityForm LT Direktorė	Gitana Mineikienė	
A1735	Projekto vadovė	Giedrė Ratkutė Skačkauskienė	

DARBŲ PARENGUSIŲ SPECIALISTŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Atlikta dalis	Vardas, pavardė / pozicija (kvalifikacijos atestato Nr.)	Parašas
1.	<i>Įvadas, 1 - 3 sk., GIS</i>	Giedrė Ratkutė Skačkauskienė / projekto vadovė (ATP 1735)	
2.	<i>1 – 3 sk., GIS</i>	Ilona Dvareckaitė-Golmont / architektė	
3.	<i>1-3 sk.</i>	Gitana Mineikienė / projekto dalies vadovė (Nr. 0105)	

TURINYS

Ivadas	5
1. SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMO PAGRINDAS	8
1.1. Pagrindiniai esamos būklės įvertinimo aspektai	9
1.2. Bendrųjų sprendinių formavimas.....	13
2. SPRENDINIAI	15
2.1. Vėjo elektrinių vystymo sprendiniai.....	15
2.2. Saulės šviesos energijos elektrinių vystymo sprendiniai.....	19
2.3. Kitos sprendinių nuostatos.....	22
3. INFORMACIJA APIE JAUTRIAS TERITORIJOS PLANUOJAMAI INŽINERINEI INFRASTRUKTŪRAI.....	25
3.1. Saugomos teritorijos	25
3.2. Gamtinis karkasas.....	30
3.3. Kraštovaizdis.....	32
3.4. Paukščių ir šikšnosparnių apsaugai svarbios teritorijos	37
3.5. Nekilnojamasis kultūros paveldas	38
3.6. Šiaurės Lietuvos karstinis regionas.....	43
3.7. Žemės gelmių ištekliai	44
3.8. Vandenis	45
3.9. Miškai	45
PRIEDAI.....	47

GRAFINĖ DALIS:

1. Pagrindinis brėžinys, M 1:10 000.

Ivadas

Specialusis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu (toliau – Teritorijų planavimo įstatymas), Inžinerinės infrastruktūros vystymo (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) planų rengimo taisyklėmis, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais ir metodiniais nurodymais, reglamentuojančiais teritorijų planavimo dokumentų rengimą, derinimą, tikrinimą, viešinimą, strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai – teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomos tam tikroms veikloms planuojamų teritorijų naudojimo, tvarkymo ir (ar) apsaugos priemonės.

Specialiojo plano rengimo pagrindas - Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. lapkričio 26 d. sprendimas Nr. T-282 „Dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų“.

Planuojama teritorija Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijos (51045 ha)

Planavimo tikslai

- numatyti Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros, įskaitant ir su tuo susijusių inžinerinių komunikacijų, vystymą;
- sudaryti sąlygas darniai ir racionaliai atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros raidai, kompleksškai spręsti ekologinius ir su klimato kaitos padariniais susijusius uždavinius;
- sudaryti sąlygas racionaliame energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
- nustatyti atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires;
- numatyti atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros plėtrai reikalingas teritorijas;
- sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, diegiančioms alternatyvų atsinaujinančių išteklių energijos technologijas;
- derinti fizinių, juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybės ir valstybės interesus dėl teritorijų naudojimo ir veiklos, susijusios su

atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros kūrimu ir plėtojimu planuojamoje teritorijoje, sąlygų;

- sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui.

Planavimo uždaviniai

- plėtoti atsinaujinančių energijos išteklių (vėjo ir saulės) inžinerinę infrastruktūrą ir numatyti jos plėtrai reikalingas teritorijas;
- numatyti atsinaujinančių energijos išteklių (vėjo) inžinerinės infrastruktūros statinių ir (ar) teritorijų apsaugos zonas, nurodyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas; numatyti motyvuotai pagrįstas konkrečias vietas ir plotus žemei visuomenės poreikiams paimti;
- numatyti inžinerinei infrastruktūrai funkcionuoti reikalingus servitutus;
- numatyti atsinaujinančių energijos išteklių (vėjo ir saulės) inžinerinės infrastruktūros statinių išdėstymą;
- numatyti atsinaujinančių išteklių (vėjo ir saulės) naudojimo plėtrą.

Plano rengimo etapai Parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.

Kita informacija

Vyriausybės nustatyta tvarka atliekamos reikalingos SPAV procedūros. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) procedūros atliekamos vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Plano rengimas atliekamas vadovaujantis:

- Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 2021-12-16 Nr. A-906 „Dėl atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo planavimo darbų programos patvirtinimo“, Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 2022-04-05 Nr. A-300 „Dėl atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo planavimo darbų programos pakeitimo“;
- Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2022-01-17 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG206325;
- Valstybinės miškų tarnybos 2022-01-10 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG206448;
- AB "Energinės skirstymo operatorius" 2022-01-06 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG206703;
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2022-01-11 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207099;
- Lietuvos kariuomenės 2022-01-11 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207318;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2022-01-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207400;

- Biržų rajono savivaldybės administracijos 2022-01-12 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207474;
- Akcinės bendrovės "ORLEN Lietuva" 2022-01-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207600;
- Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2022-01-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207697;
- Biržų regioninio parko direkcijos 2022-01-14 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207745;
- Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2022-01-14 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207779;
- Viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros 2022-01-16 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207918;
- LITGRID AB 2022-01-17 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG207977;
- Valstybės įmonės Lietuvos automobilių kelių direkcija 2022-01-17 teritorijų planavimo sąlygos Nr. 2022-01-17;
- Krekenavos regioninio parko direkcijos 2022-01-18 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG208243;
- AB "Amber Grid" 2022-01-19 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG208373.

Teritorijų planavimo sąlygų neišdavė: Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

Sąvokos Specialiajame plane vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, išdėstytas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme.

Sutrumpinimai AEI - Atsinaujinantys energijos ištekliai
SE – saulės šviesos energijos elektrinė
VE – vėjo elektrinė

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu *atsinaujinančių išteklių energija* – energija iš atsinaujinančių neišskastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aplinkos energija, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neišskastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija. Įvertinus planavimo uždavinius, specialiojo plano apimtyje nagrinėjamos vėjo ir saulės atsinaujinančių energijos išteklių vystymo galimybės.

1. SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMO PAGRINDAS

Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo plano sprendiniai formuojami vadovaujantis darnios (tvartos) raidos kelio užtikrinimo principu - darnus vystymasis tenkina žmonijos reikmes dabar, neapribodamas ateities kartų galimybių tenkinti savąsias (Jungtinių Tautų Organizacija, toliau - JTO, 1987). Jis remiasi trimis pamatinėmis dimensijomis – ekonomikos augimu, visuomenės gerove bei aplinkos kokybe, užtikrinant subalansuotą visų vystymą, neprioritetizuojant nei vienos kitų dviejų sąskaita. 2015 m. JTO priėmė 17 darnaus vystymosi tikslų (DVT), kurie yra paremti penkiais principais: žmonės, planeta, gerovė (klestėjimas), taika ir partnerystė (angl. 5 P's: people, planet, prosperity, peace and partnership). DVT – ne tik plati vizija darnesnei pasaulio ir visų gyventojų ateičiai, bet tai ir konkreti uždaviniais ir rodikliais paremta sistema. Darnaus vystymosi tikslai siekia socio-ekonominės atskirties mažinimo, nevaldomos ir nedarnios plėtros ribojimo, taršos ir kito neigiamo poveikio aplinkai mažinimo. Darnus vystymasis gali būti užtikrintas tik tuomet, kai skirtingi prioritetai yra derinami tarpusavyje, jų siekiama sinergiškai, atsižvelgiant į sąveikas ir sąryšius tarpusavyje. Sudarant sąlygas atsinaujinančių išteklių energetikos vartojimui ir gamybai yra mažinamas neigiamas poveikis aplinkai, įskaitant neigiamą klimato kaitos poveikį. Tvarus energijos išteklių valdymas reiškia, kad ištekliai naudojami ir veiksmingai iš naujo panaudojami jų natūraliame cikle. Dėl to tiek tarptautiniuose, tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje galiojančiuose dokumentuose nurodoma, jog turi būti teikiamas prioritetas atsinaujinančių energijos šaltinių vartojimui.

Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje įvardijama, kad Lietuvos energetikos tikslas – Lietuvos valstybės, jos gyventojų ir verslo energetikos poreikių užtikrinimas. Strategija įgyvendinama šiomis keturiomis strateginėmis kryptimis: konkurencingumas, patikimumas, įtakos klimato kaitai ir aplinkos oro taršai mažinimas (energijos taupymas ir žaliaji energetika), šalies verslo dalyvavimas siekiant energetikos pažangos.

Pažymėtina, kad laikotarpiui iki 2030 metų numatomi tikslai:

1. Energijos kaina pramonės srityje bus mažiausia regione (palyginti su kitomis Baltijos valstybėmis, Skandinavijos bei Vidurio ir Rytų Europos šalimis); gyventojams – mažėjanti išlaidų už energiją dalis palyginti su vidutinėmis gyventojų pajamomis.
2. Sklandus perėjimas nuo iškastinių energijos išteklių prie atsinaujinančių energijos išteklių.

Uždaviniai iki 2030 metų:

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas (energijos intensyvumas neviršys ES valstybių narių energijos vartojimo vidurkio).
1. Atsinaujinančių energijos išteklių plėtra – didžiausias dėmesys energiją gaminančių vartotojų ir vėjo energetikos plėtrai ir tolesniam atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui centralizuotai tiekiamos šilumos gamybai diegiant efektyvią biokuro kogeneraciją ir šilumos gamybą namų ūkiuose.
2. Alternatyvių degalų naudojimas ir elektrifikacija transporto sektoriuje.
3. Sąlygų, reikalingų netaršios energijos gamybos būdų plėtrai, kūrimas. Mažų ir lanksčių vietinės energijos generacijos vienetų plėtojimas.

Laikotarpiui iki 2050 metų numatomi tikslai:

1. 80 proc. šalies energijos poreikio pagaminama iš netaršių (mažo išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir aplinkos oro teršalų kiekio) išteklių.
2. 100 proc. bendrai suvartojamos šalies elektros sudaro pagaminta vietinė elektros energija

Uždaviniai iki 2050 metų:

1. Sukurtos reikalingos netaršios energijos gamybos būdų plėtros sąlygos.

2. Efektyvių ir netaršių energijos gamybos, tiekimo, saugojimo (kaupimo) ir vartojimo technologijų plėtra.

Įvertinus Lietuvos Respublikos dokumentuose išdėstytas nuostatas dėl atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo, vadovaujantis Inžinerinės infrastruktūros vystymo (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) planų rengimo taisyklėmis, atsižvelgiant į šio specialiojo plano esamos būklės įvertinimo medžiagą bei koncepciją, planavimo tikslus, planavimo darbų programą, detalizuojant aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (t.t. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas), nustatomi atsinaujinančių išteklių (vėjo ir saulės) energijos inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendiniai.

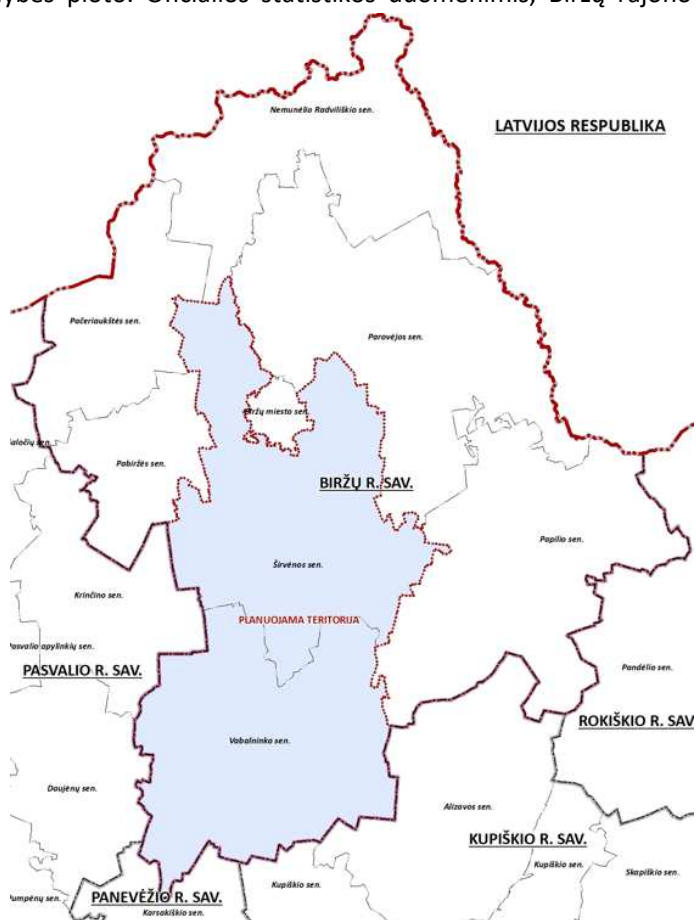
Dėl atliekamo plano mastelio ir siekiamybės sudaryti sąlygas konkrečiai parinkti VE ir SE vystymo vietas derinant vystytojų ir nekilnojamojo turto savininkų poreikius bei galimybes - nenumatomos konkrečios VE, SE infrastruktūros vietos – t.y. išskiriamos teritorijos, kuriose, tenkinant tam tikrus reikalavimus gali būti numatyta VE, SE statyba, nenustatomi konkretūs servitutai (atitinkamai nevykdomas informavimas dėl servitutų). Šiuo specialiuoju planu teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiams neatliekamas. Dėl paminėtų priežasčių, šio specialiojo plano sprendiniais nenustatomos ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

1.1. Pagrindiniai esamos būklės įvertinimo aspektai

Planuojama teritoriją sudaro Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijos, kurios užima 51045 ha teritorijos, apie vieną trečdalį visos savivaldybės ploto. Oficialios statistikos duomenimis, Biržų rajono savivaldybės nuolatinių gyventojų skaičius per pastaruosius 5 metus sumažėjo apie 4 procentus ir 2022 metų pradžioje siekė 22784 (iš jų 11 357 mieste ir 11427 kaime). Pažymėtina, kad matoma tendencija, jog kaimo gyvenamosiose vietovėse gyventojų mažėja sparčiau nei mieste.

Širvėnos seniūnijoje identifikuojamos 22 gyvenamosios vietovės, Vabalninko sen. – 28. Viena svarbiausių gyvenviečių planuojamoje teritorijoje yra Vabalninko miestas (912 gyv., 2019 m.). Didesniu gyventojų skaičiumi pasižyminčių gyvenviečių nei Vabalninkas planuojamoje teritorijoje nėra. Detalesnis gyventojų pasiskirstymas Biržų rajono savivaldybės teritorijoje pateikiamas 1.2 pav.

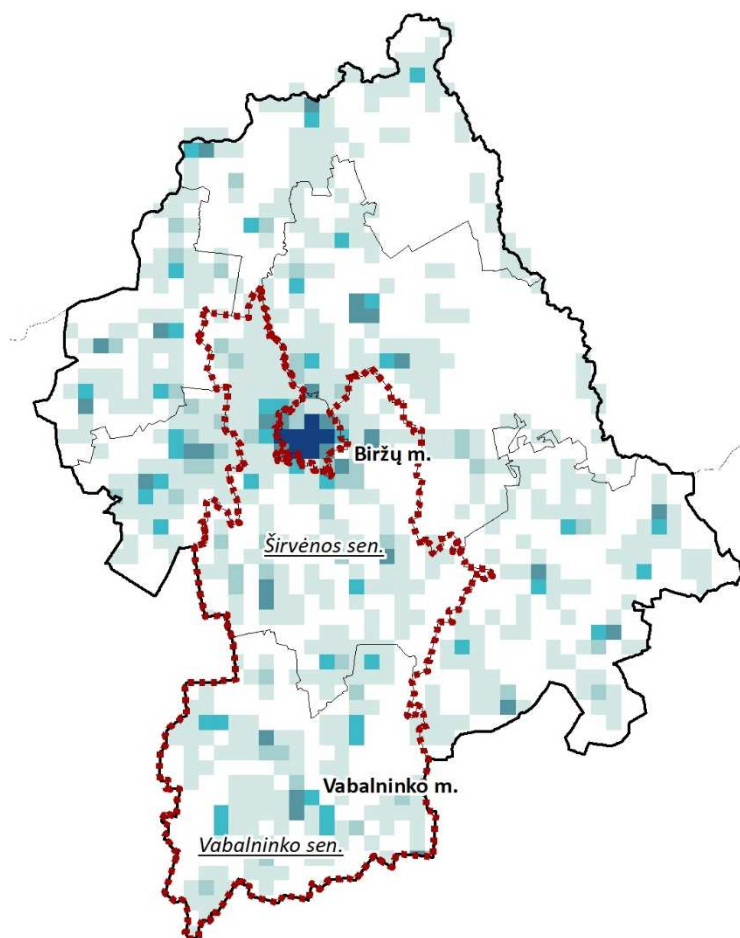
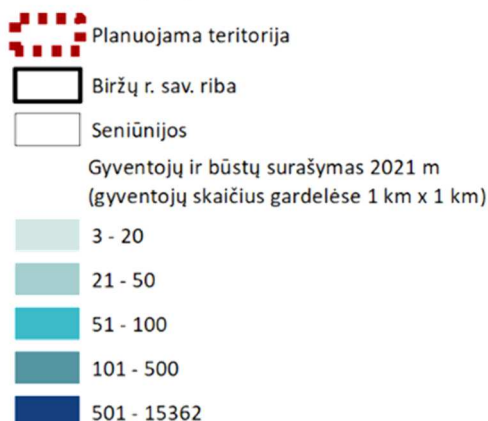
Pažymėtina, kad didesnė gyventojų koncentracija yra planuojamos teritorijos šiaurinėje dalyje prie Biržų miesto bei Biržų regioninio parko teritorijoje ir vakarinėje dalyje, ties Vabalninko miestu.

1.1 pav. Planuojamos teritorijos schema

Sutartiniai žymėjimai

1.2 pav. Gyventojų pasiskirstymo
Biržų rajono savivaldybėje schema.
Duomenų šaltinis: Oficialios statistikos
portalas

Atsinaujinančių išteklių (vėjo ir saulės) energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo galimybės sąlygojamos kelių veiksnių – aplinkos ribojimų minėtos infrastruktūros vystymo atžvilgiu bei techninio ir ekonominio potencialo.

Aplinkos ribojimai atsinaujinančių išteklių (vėjo ir saulės) energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymui, kompleksškai nusakomi Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose:

Vėjo jėginių statyba negalima:

- Teritorijose, kuriose vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami pagal Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario d. įsakymą Nr. V-217;
- Regioniniame parke ir 2 km atstumu nuo jo ir jo buferinių apsaugos zonų (nebent minėto parko tvarkymo reikalavimuose numatyta kitaip);
- Šiaurės Lietuvos karstinio regiono teritorijoje, kurioje teisės aktų nustatyta tvarka, statinių statyba negalima;
- Kitose saugomose teritorijose ir 1 km atstumu nuo jų ir buferinių apsaugos zonų (jei teisės aktuose nenustatyti didesni atstumai);
- Didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose;
- Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- Gamtos paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- Miškuose, soduose, pelkėse, paviršiniuose vandens telkiniuose;
- Aerodromo apsaugos zonoje;
- Detaliai ir parengtiniai išžvalgytų naudingųjų iškasenų telkiniuose ir prognoziniuose plotuose;

- Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinėse zonose ir 500 m atstumu aplink jas;
- Rekreacinėse teritorijose ir 500 m atstumu aplink jas;
- Ties elektros perdavimo linijomis ir 150 m atstumu aplink jas (jei teisės aktuose nenustatyti didesni atstumai);
- Parenkant vėjo jėgainių statybų vietas turi būti išlaikomi mažiausi leistini horizontalūs atstumai, nustatyti Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklėse, bei gaunamas Bendrovės pritarimas (derinimas), kai planuojama statybos vieta patenka į magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritorijos ribas.
- Teritorijose, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka negalima vėjo jėgainių statyba.

Saulės jėgainių statyba negalima:

- Biržų regioniniame parke (nebent minėto parko tvarkymo reikalavimuose numatyta kitaip);
- Kitose saugomose teritorijose ir jų buferinėse apsaugos zonose;
- Didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose;
- Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose (nebent jų tvarkymo reikalavimuose numatyta kitaip);
- Gamtos paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- Miškuose, soduose, pelkėse, paviršiniuose vandens telkiniuose;
- Aerodromo apsaugos zonose;
- Aprobuetų (detaliai išžvalgytų) atviru kasybos būdu (nuo žemės paviršiaus karjeriais) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkinių teritorijose;
- Parenkant saulės jėgainių statybų vietas turi būti išlaikomi mažiausi leistini horizontalūs atstumai, nustatyti Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklėse, bei gaunamas Bendrovės pritarimas (derinimas), kai planuojama statybos vieta patenka į magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritorijos ribas.
- Teritorijose, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka negalima saulės jėgainių statyba.

Vadovaujantis Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais, įvairiose funkcinėse zonose sudaromos galimybės žemės paskirties keitimui į kitos paskirties žemę, nustatant naudojimo būdą - susisiekimą ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos – reikalingą VE ir/ar SE vystymui.

Kompleksinį vertinimą dėl perspektyvumo vėjo energetikos plėtros atžvilgiu teikė Lietuvos energetikos institutas, pasirinkdamas penkis svarbiausius kriterijus:

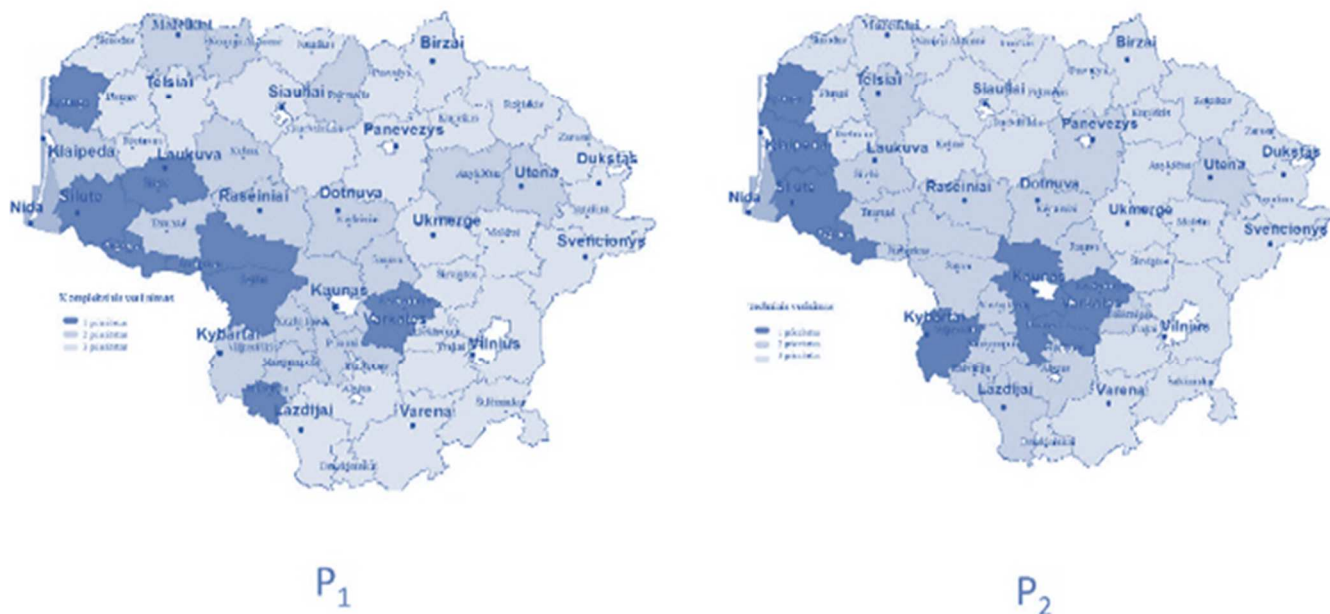
- vėjo energijos ištekliai;
- prijungimo prie elektros tinklų galimybės;
- VE plėtros specialieji planai;
- PAV atrankos išvadosse pateikiamų planuojamų VE suminė galia;
- savivaldybės teritorijos miškingumas.

Pagal išvardintus kriterijus planuojama teritorija buvo priskirta trečio prioriteto grupei, tačiau pažymėtina, kad dalis jų yra kintantys ir gali būti pagerinti. Detaliam techniniam ir ekonominiam potencialo skaičiavimui įvertinti, tikslinga atlikti detalesnius vietos vėjuotumo skaičiavimus.

Savivaldybių perspektyvumo vertinimas vėjo energetikos plėtros atžvilgiu

Rezultatai

1.3. pav. Savivaldybių perspektyvumo vertinimas vėjo energetikos plėtros atžvilgiu.

Duomenų šaltinis: Lietuvos energetikos institutas

Išskiriami šie pagrindiniai esamos būklės įvertinime identifikuoti aspektai formuosiantys konceptualius atsinaujinančių išteklių (vėjo ir saulės) energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendinius:

- Palanki planuojamos teritorijos žemės naudojimo struktūra – dominuoja žemės ūkio teritorijos, santykinai mažai urbanizuotų teritorijų.
- Pažymėtina, kad miško žemėje draudžiama statyti statinius ir (ar) įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus, išskyrus miško infrastruktūrai priskiriamus inžinerinius statinius ir (ar) įrenginius.
- Pakankamai išvystytas kelių tinklas, keliai planuojamoje teritorijoje santykinai neintensyvūs.
- Galimi iššūkiai dėl prisijungimo prie elektros tinklų – nėra laisvos galios 110 kV elektros perdavimo linijose. Tačiau planuojamos teritorijos šiaurinėje pusėje praeina 330 kV elektros perdavimo linija, prie kurios jungiantis, turi būti derinama su perdavimo tinklo operatoriumi LITGRID AB atskirai.
- Planuojamoje teritorijoje, kaip ir Biržų rajono sav., ypač saugomo šalies vizualinio potencialo arealų ir vietovių nėra, dėl to gali būti vykdomos VE tinkamų teritorijų paieškos.
- Saugomų teritorijų koncentracija pasižymi planuojamos teritorijos šiaurinė ir pietinė dalys, atitinkamai minėtose teritorijose ir jų prieigose VE vystymas negalimas, o SE – negalimas ar labai ribotas.
- Planuojamoje teritorijoje reljefas labai neženkiai aukštėja pietryčių kryptimi – yra santykinai tolygus, palankus VE ir SE vystymui.
- Planuojamos teritorijos šiaurės vakarų pusėje yra Šiaurės Lietuvos karstinis regionas, kuriame ribojama statyba, o esant galimybei statyti - keliama papildomi reikalavimai dėl geologijos.

- Planuojamoje teritorijoje yra žemės gelmių išteklių telkiniai. Aprobuotų atviru kasybos būdu (nuo žemės paviršiaus karjeriais) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkiniuose negalima VE ir SE statyba.
- Planuojamos teritorijos geografinė padėtis yra vidutiniškai palanki vėjo elektrinių statybai, kaip ir saulės spindėjimo trukmė – saulės elektrinėms.
- Pagal Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintą žemėlapij, Biržų rajono teritorijos šiaurinėje dalyje yra išskirtos teritorijos, kuriose vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas pasirašys su Lietuvos kariuomene sutartį dėl dalies investicijų ir kitų išlaidų nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti kompensavimo.

Vertinant kompleksiskai, planuojama teritorija didesne savo dalimi (ypač vidurine) yra tinkama paieškoms plotų, atsinaujinančių vėjo ir saulės išteklių energetikos vystymui. Priimant subalansuotus, gamtinę aplinką išsaugančius bei žmogaus aplinkos kokybę išlaikančius ir didinančius tvarius sprendimus, bus sudarytos sąlygos įgyvendinti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytas Lietuvos energetikos sektoriaus strategines kryptis ir tikslus – siekti energetinės nepriklausomybės.

1.2. Bendrųjų sprendinių formavimas

Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo plano bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje formuota viena optimaliausia ir racionaliausia koncepcijos alternatyva. Koncepcijos sprendiniuose išskirtos teritorijos, kuriose gali būti statomos vėjo ir/ar saulės šviesos energijos elektrinės, pateikti joms reikalingos infrastruktūros vystymo principai. Dėl skirtingos vėjo elektrinių ir saulės šviesos energijos elektrinių specifikos, šiame specialiajame plane jų vystymo principai išskirti atskirai.

Teritorijos, kuriose galima VE, SE statyba identifikuota įvertinus teisė aktuose, Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane įvardintus ribojimus. Minėtus ribojimus, o tiksliau objektus kurių apsaugai įvesti ribojimai, preliminarai galima būtų suskirstyti į galinčius santykinai greitai kisti (pvz. gyvenamieji namai, sodai - kai nekilnojamojo turto sandorių atveju gali būti eliminuoti) ir santykinai pastovius (pvz. saugomos teritorijos, miškai, aerodromas ir t.t.). Specialiojo plano koncepcijoje buvo laikomasi nuostatos, kad santykinai pastovūs objektai ir jų apsaugai reikalingos teritorijos eliminuojamos iš potencialių teritorijų VE, SE vystymui tai pažymint tekstiniu reglamentu ir grafiškai, o santykinai greitai kintantys objektai ir jų apsaugai reikalingos teritorijos - įtvirtinamos tekstiniu reglamentu su įpareigojimu jų konkrečius plotus/atstumus/reikalavimus identifikuoti ir atitinkamai laikytis parenkant konkrečias SE, VE vietas statinio projekte (kai pagal teisės aktus turi būti atliktas).

Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo plano bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje buvo atliktos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros (toliau – SPAV). Gautos SPAV subjektų išvados. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) pateikė išvadą - neprieštarauja, kad Specialiojo plano koordinuotos veiklos plėtros alternatyvos sprendiniai būtų konkretizuojami ir tvirtinami atsižvelgiant į Tarnybos 2023-01-10 ratšė Nr. V3-43 pastabas dėl Specialiojo plano koncepcijos ir SPAV ataskaitos. Atitinkamai sprendiniai konkretizuojami atliepianį į minėtame rašte pateiktas pastabas.

Vadovaujantis Inžinerinės infrastruktūros vystymo (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) planų rengimo taisyklių 28.2 papunkčiu planavimo organizatorius 2023-02-03 raštu Nr. SN-190 „Dėl pritarimo Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko

seniūnijų teritorijose specialiojo plano koncepcijai“ pritarė Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo plano koncepcijai.

2. SPRENDINIAI

Sprendinių konkretizavimo stadijoje formuojant sprendinius laikomasi Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiojo plano koncepcijoje suformuotų nuostatų, atitinkamai vėjo elektrinių ir saulės šviesos energijos elektrinių vystymo sprendiniai išskiriami atskirai.

2.1. Vėjo elektrinių vystymo sprendiniai

Specialiojo plano sprendiniuose išskirti reikalavimai yra netaikomi mažesnėms kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, kurių aukštis ne didesnis kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško, įskaitant ir sparnuotės aukštį)¹ - kurioms vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu, yra taikomi supaprastinti reikalavimai (netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, poveikio aplinkai vertinimo procedūra, nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, jeigu tai neprieštarauja teisės aktams). Šio tipo vėjo elektrinės vystomos Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatyta tvarka. Visais kitais atvejais, vėjo elektrinių vystymas vykdomas vadovaujantis šio specialiojo plano sprendiniais neprieštaraujant Lietuvos Respublikos teisės aktams.

Teritorijos, kuriose gali būti numatomas vėjo elektrinių vystymas, identifikuojamos įvertinus teisė aktuose, Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane įvardintus ribojimus.

Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniai dėl VE vystymo atliepiami šio specialiojo plano sprendiniuose – nustatoma, kad **vėjo jėgainių statyba negalima**:

1. Teritorijose, kuriose vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami pagal Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario d. įsakymą Nr. V-217.

Planuojamoje teritorijoje, teritorijų, kuriose vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami nėra. Šiaurinė planuojamos teritorijos dalis patenka į teritoriją, kurioje vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas pasirašys su Lietuvos kariuomene sutartį dėl dalies investicijų ir kitų išlaidų nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti kompensavimo.

2. Regioniniame parke ir 2 km atstumu nuo jo ir jo buferinių apsaugos zonų (nebent minėto parko tvarkymo reikalavimuose numatyta kitaip).

Planuojamos teritorijos šiaurinė dalis patenka į Biržų regioninio parko teritoriją. Išlaikomas 2 km atstumas iki teritorijų, kuriose gali būti statomos VE. VE Biržų regioniniame parke gali būti statomos tik tokiu atveju, jei minėto parko tvarkymo reikalavimuose tai leidžiama. Atitinkamai reikalavimai taikomi 2 km buferio ruože.

2 km buferio ruože minėti ribojimai taikomi tiek, kiek tokie reikalavimai galioja Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitime (bei vėlesnėse Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano aktualiose redakcijose).

¹ Tuo atveju, jei Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme šie parametrai keičiami, atitinkamai aktualūs parametrai taikomi iš šio plano.

3. Šiaurės Lietuvos karstinio regiono teritorijoje, kurioje teisės akty nustatyta tvarka, statinių statyba negalima.
Planuojama teritorija šiaurės vakarų pusėje patenka į Šiaurės Lietuvos karstinį regioną. VE statyba Šiaurės Lietuvos karstinio regiono teritorijoje nenumatoma.
4. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose.
Į planuojamą teritoriją patenka nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, teritorijos, apsaugos zonos. Nustatoma, kad VE vystymas nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose, teritorijose, apsaugos zonos nebus galimas. Žinant konkrečius VE parametrus, lokaciją, atliekant poveikio aplinkai vertinimo procedūrą turi būti patikrinta ar nesudaromas neigiamas poveikis nekilnojamojo kultūros paveldo objektams, teritorijoms.
5. Gamtos paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose.
Į planuojamą teritoriją patenka 6 gamtos paveldo objektai (iš jų - 3 geologiniai, ir 3 botaniniai). Nustatoma, kad VE vystymas gamtos paveldo objektuose nebus galimas. Žinant konkrečius VE parametrus, lokaciją, atliekant poveikio aplinkai vertinimo procedūrą turi būti patikrinta ar nesudaromas neigiamas poveikis gamtos paveldo objektams.
6. Kitose saugomose teritorijose ir 1 km atstumu nuo jų ir buferinių apsaugos zonų (jei teisės aktuose nenustatyti didesni atstumai).
Į planuojamą teritoriją patenka ir kitos saugomos teritorijos. Nustatoma, kad pastarosiose teritorijose ir 1 km atstumu nuo jų nebus galimas VE vystymas.
7. Didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose.
Planuojamos teritorijos šiaurinėje dalyje yra didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorija, kurioje VE vystymas nebus galimas.
8. Aerodromo apsaugos zonoje.
Į planuojamą teritoriją patenka aerodromas ir jo apsaugos zonos. Juose VE vystymas nebus galimas.
9. Detaliai ir parengtiniai išžvalgytų naudingųjų iškasenų telkiniuose ir prognozinuose plotuose.
Į planuojamą teritoriją patenka detaliai išžvalgyti, parengtinai išžvalgyti ir prognoziniai žemės gelmių telkiniai. Šių telkinių teritorijose VE vystymas nebus galimas.
10. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinėse zonose ir 500 m atstumu aplink jas.
Į planuojamą teritoriją patenka pagal Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose suformuotos urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos. Numatoma, kad jose ir 500 m atstumu aplink jas VE vystymas nebus galimas.
11. Rekreacinėse teritorijose ir 500 m atstumu aplink jas.
Vadovaujantis Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatais, Rekreacinės teritorijos nustatomos Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, valstybės teritorijos dalių, savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose, turizmo ir rekreacijos schemose, valstybinių parkų ir jų zonų, biosferos rezervatų ir jų zonų ribų planuose, kituose specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose. Savivaldybių institucijos, įgyvendindamos strateginio planavimo dokumentus, savivaldybės ir jos dalių bendrųjų planų, savivaldybės ir vietovės lygmens turizmo ir rekreacijos schemų, kitų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, formuoja rekreacines teritorijas, skirtas viešajai rekreacijai ir poilsiui. Vadovaujantis Žemės naudojimo būdų turinio aprašu, žemės sklypui gali būti nustatytas žemės naudojimo būdas – rekreacinės teritorijos. Pagal Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius, rekreacinėms teritorijoms formuoti yra išskirtos rekreacinių teritorijų funkcinės zonos (U_R_F), kurios yra priskirtos prie urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinės zonų (pastraipoje aukščiau aptartos). Tačiau pažymėtina, kad tam tikrais atvejais rekreacinių teritorijų žemės naudojimo būdą galima nustatyti ir kitose funkcinėse zonose. Kadangi žemės paskirties keitimas yra santykinai greitai kintantis veiksnys, formuojama

- nuostata, kad nustatant konkrečią VE vietą turi būti išlaikytas 500 metrų atstumas iki žemės sklypų, kuriems nustatytas žemės naudojimo būdas – rekreacinės teritorijos.
12. Ties elektros perdavimo linijomis ir 150 m atstumu aplink jas (jei teisės aktuose nenustatyti didesni atstumai).
Planuojamos teritorijos šiaurinę dalį kerta 330 kV ir 110 kV elektros oro linijos. Numatoma, kad VE statyba negalima 150 m atstumu aplink jas.
13. Parenkant vėjo jėgainių statybų vietas turi būti išlaikomi mažiausi leistini horizontalūs atstumai, nustatyti Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklėse, bei gaunamas Bendrovės pritarimas (derinimas), kai planuojama statybos vieta patenka į magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritorijos ribas.
Planuojamą teritoriją kerta magistralinis dujotiekis, kuris ateina iki Biržų dujų skirstymo stoties, esančios Saločių g. 30, Biržų k., Širvėnos sen. VE vystymas neplanuojamas nei magistralinio dujotiekio, nei dujų skirstymo stoties apsaugos zonose, magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritorijose.
14. Miškuose.
Planuojamoje teritorijoje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenimis, planuojamoje teritorijoje identifikuojama valstybinių miškų plotų apie 9723 ha. Valstybinius miškus sudaro šios miškų grupės: II gr. ekosistemų apsaugos miškai ir rekreaciniai miškai; III gr. apsauginiai miškai; IV gr. ūkiniai miškai (dominuojantys planuojamoje teritorijoje). VE vystymas nenumatomas miško plotuose.
15. Pelkėse, paviršiniuose vandens telkiniuose.
Į planuojamą teritoriją patenka paviršiniai vandens telkiniai, pelkės. Nustatoma, kad VE vystymas negalimas pelkėse, paviršiniuose vandens telkiniuose ir jų apsaugos juostose.
16. Soduose.
Formuojama nuostata, kad VE nevystomos soduose (sodininkų bendrijų teritorijose; žemės sklypuose, kuriuose nustatytas žemės naudojimo būdas - mėgėjų sodo žemės sklypai, sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai).
17. Teritorijose, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka negalima vėjo jėgainių statyba.
Nustatoma, kad VE vystymas negali prieštarauti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis.
18. Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos zonoje.
19. Pagrindautina, kad parenkant vėjo jėgainių statybų vietas būtų išlaikomas vėjo jėgainės aukščio horizontalus atstumas iki magistralinių naftotiekių ir produktotiekių kraštinio vamzdžio.

Plotai kuriuose VE vystymas negalimas pagal Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius, dar mažinti:

- kad VE nedominuotų prie valstybinės reikšmės krašto kelių Biržų miesto prieigose;
- eliminuojant laukymes miškų masyvuose;
- papildomai eliminuojant plotus Žaliosios girios prieigose;
- siekiant dispersinio VE dėstymo, VE grupių skaidymo kraštovaizdyje.

Įvertinus aukščiau išdėstytą informaciją, nustatomos teritorijos, kuriose **VE statyba galima** (grafinėje dalyje – Pagrindiniame brėžinyje įvardinta sutartiniu žymėjimu „Teritorijos, kuriose gali būti numatomas vėjo elektrinių vystymas“) **laikantis šių reikalavimų:**

1. Nustatant konkrečias VE vietas išlaikomi norminiai atstumai nurodyti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, kitų teisės aktų nuostatose.
2. Nustatant konkrečią VE vietą turi būti išlaikytas 500 metrų atstumas iki žemės sklypų, kuriems nustatytas žemės naudojimo būdas – rekreacinės teritorijos.

3. Jei numatoma VE patenka į Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintame žemėlapyje nurodytą teritoriją, kuriose vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas pasirašys su Lietuvos kariuomene sutartį dėl dalies investicijų ir kitų išlaidų nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti kompensavimo, turi būti įvykdyti Lietuvos kariuomenės reikalavimai.
4. Numatant konkrečią vietą VE, teisės aktų nustatyta tvarka, tiriamas poveikis aplinkos komponentams, atstumai iki saugomų objektų gali būti tikslinami atliekant poveikio aplinkai vertinimo procedūrą.
5. Parenkant konkrečią VE vietą turi būti laikomasi aktualių Kultūros vertybių registro, Saugomų teritorijų valstybės kadastro, Miškų valstybės kadastro, Lietuvos Respublikos valstybinio žemės gelmių išteklių kadastro ir kitų valstybinių kadastrų, registrų, žemėlapių informacijos.

VE Biržų regioniniame parke gali būti statomos tik tokiu atveju, jei minėto parko tvarkymo reikalavimuose tai leidžiama. 2 km atstumu nuo Biržų regioninio parko esančioje teritorijoje VE vystymas galimas tik taikant analogiškus reikalavimus dėl VE vystymo kaip ir Biržų regioniniame parke. Minėtame 2 km buferio ruože ribojimai taikomi tiek, kiek tokie reikalavimai galioja Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitime (bei vėlesnėse Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano aktualiose redakcijose).

VE galingumai priklausys nuo transformatorių pastočių galingumo, elektros energijos perdavimo sistemų. VE konkretūs pajungimo būdai nustatomi išimant prisijungimo prie elektros tinklo prisijungimo sąlygas. Nustačius poreikį, VE prijungimui, teisės aktų nustatyta tvarka gali būti formuojami servitutai. VE funkcionavimui inžineriniai įrenginiai (transformatorinės, elektros linijos, privažiavimo keliai) gali būti nustatomi ir už teritorijos, kuriose gali būti numatomas vėjo elektrinių vystymas, ribų, neprieštaraujant Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniams, kitiems teritorijų planavimo dokumentams.

Vėjo atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių ir statinių projektai rengiami ir statybos darbai vykdomi laikantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos ir reikalavimų.

Teritorijose, kuriose gali būti numatomas vėjo elektrinių vystymas, neprieštaraujant Lietuvos Respublikos teisės aktams gali būti numatomos hibridinių elektrinių (vėjo ir kt.), energijos kaupimo įrenginių statyba.

Šiuo specialiuoju planu, teritorijose, kuriose gali būti numatomas vėjo elektrinių vystymas, vėjo elektrinių įrengtoji galia ir aukštis neribojamas. Vadovaujantis Aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos, rekonstravimo, įrenginių įrengimo ir želdinių sodinimo (įveisimo) derinimo tvarkos aprašu, prieš planuojant vykdyti VE statybos, rekonstravimo ar įrengimo darbus kai statinių ir įrenginių aukštis baigus statyti, rekonstruoti ar įrengti virš žemės paviršiaus yra 100 metrų ir daugiau, reikalinga gauti Transporto kompetencijų agentūros ir Lietuvos kariuomenės vado pritarimą.

Numatoma galimybė laikinai įrengti vėjo matavimo bokštus (t.t. 30 m ir aukštesnius) visoje planuojamoje teritorijoje išskyrus:

- Regioniniame parke, gamtos paveldo teritorijose ir kitose saugomose teritorijose;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- Didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose;
- Pelkėse, paviršiniuose vandens telkiniuose;
- Aerodromo apsaugos zonose;
- Detaliai išžvalgytų naudingųjų iškasenų telkiniuose ir prognozuojamose plotuose;

- Teritorijose, kuriose pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatas ypatingi inžineriniai ar kiti statiniai negalimi;
- Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos zonoje.
- Vadovautis Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos, kurioje gali būti ribojami vėjų elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapių patvirtinimo“ patvirtintame žemėlapyje nurodytų apribojimų. Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės vadui pakeitus (sumažinus ar padidinus) žemėlapyje nustatytus apribojimus, šie apribojimai, taikomi visoje planuojamoje teritorijoje.

2.2. Saulės šviesos energijos elektrinių vystymo sprendiniai

Specialiojo plano sprendiniuose išskirti reikalavimai yra netaikomi mažesnėms kaip 100 kW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinėms², kurioms vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu, yra taikomi supaprastinti reikalavimai (netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, poveikio aplinkai vertinimo procedūra, nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, jeigu tai neprieštarauja teisės aktams). Šio tipo SE vystomos Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatyta tvarka. Visais kitais atvejais, SE vystymas vykdomas vadovaujantis šio specialiojo plano nuostatomis neprieštaraujant Lietuvos Respublikos teisės aktams.

Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose numatyti reikalavimai dėl SE:

„Saulės jėgainės vystomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu, kitais šių veiklų reglamentuojančiais teisės aktais. Saulės jėgainės teisės aktų numatyta tvarka gali būti vystomos vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose nustatytose pramonės teritorijų funkcinėse zonose. Kitose teritorijose, saulės jėgainės, kurios užima 2 ha ir daugiau ploto bei yra arčiau nei 750 m atstumu viena nuo kitos, nustatomos specialiuoju planu, įvertinus, kad visais atvejais saulės jėgainių statyba negalima:

1. *Biržų regioniniame parke (nebent minėto parko tvarkymo reikalavimuose numatyta kitaip);*
2. *Kitose saugomose teritorijose ir jų buferinėse apsaugos zonose;*
3. *Didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose;*
4. *Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose (nebent jų tvarkymo reikalavimuose numatyta kitaip);*
5. *Gamtos paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose;*
6. *Miškuose, soduose, pelkėse, paviršiniuose vandens telkiniuose;*
7. *Aerodromo apsaugos zonoje;*
8. *Aprobuotų (detaliai išžvalgytų) atvirų kasybos būdų (nuo žemės paviršiaus karjerai) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkinių teritorijose;*
9. *Parenkant saulės jėgainių statybų vietas turi būti išlaikomi mažiausi leistini horizontalūs atstumai, nustatyti Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklėse, bei gaunamas Bendrovės pritarimas (derinimas), kai planuojama statybos vieta patenka į magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritorijos ribas.*

² Tuo atveju, jei Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme šie parametrai keičiami, atitinkamai aktualūs parametrai taikomi iš šio plane.

10. Teritorijose, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka negalima saulės jėgainių statyba.

Rengiant inžinerinės infrastruktūros vystymo planus, kuriuose būtų numatomos vėjo ir/ar saulės jėgainių išdėstymo teritorijos, būtina vadovautis 2015 m. spalio 2 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-703 patvirtintu Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu. Pažymime, kad vadovaujantis minėtu tvarkymo planu, Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano sprendiniai yra prioritetiniai priimant ūkinės plėtros (pvz., inžinerinių tinklų, susisiekimo komunikacijų, atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra ir kt.) galimybių kraštovaizdžio požiūriu sprendimus.“

Įvertinus išdėstytus Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas šio specialiojo plano sprendiniuose SE vystymo galimybės diferencijuojamos: saugomose teritorijose ir objektuose, urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, neurbanizuojamose teritorijose.

SE vystymo galimybės saugomose teritorijose ir objektuose:

- Biržų regioniniame parke (o taip pat jo buferinėje apsaugos zonoje jei tokia nustatoma) - SE gali būti statomos tik tokiu atveju, jei minėto parko tvarkymo reikalavimuose saulės šviesos energijos elektrinių statyba yra leidžiama (atitinkamai tenkinant ir nustatytus galimus SE parametrus) bei neprieštaraujama kitiems teisės aktams.
- Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose SE gali būti numatomos tik gavus už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimą, nepažeidžiant ar kitaip nežalojant kultūros paveldo objekto ir jo aplinkos autentiškumo, vertingųjų savybių bei neprieštaraujama kitiems teisės aktams.
- Kitose saugomose teritorijose ir jų buferinėse apsaugos zonose, taip pat gamtos paveldo objektų teritorijose, SE vystymas negalimas.

Tuo atveju, kai saugomos teritorijos ir/ar objektai patenka į urbanizuotas ir urbanizuojamas, neurbanizuojamas teritorijas, prioritetu taikomi šio specialiojo plano reikalavimai - SE vystymo galimybės saugomose teritorijose ir objektuose.

SE vystymo galimybės urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose (nustatytoje Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose):

- Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose nustatytoje pramonės teritorijų funkcinėse zonose SE statyba galima neribojant jų parametrų.
- Kitose urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinėse zonose gali būti statomos SE teisės aktų nustatyta tvarka, nesudarant neigiamo poveikio gyvenamųjų vietovių pagrindinių gatvių išsklotinių vaizdai, visuomeniniams objektams, atskiriesiems želdynams, aikštėms, paviršinių vandens telkinių pakrantėms, rekreacinėms teritorijoms.

SE vystymo galimybės neurbanizuojamose teritorijose (nustatytoje Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose):

- Miškų ir miškingų teritorijų funkcinėje zonoje, SE gali būti statomos žemės sklypuose, kuriems nustatyta žemės ūkio paskirties žemė (išskyrus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai), kitos paskirties žemė kai žemės naudojimo būdai - pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos.

- Žemės ūkio teritorijų funkcinėje zonoje SE gali būti statomos žemės sklypuose, kuriems nustatyta žemės ūkio paskirties žemė (išskyrus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai), kitos paskirties žemė kai žemės naudojimo būdai - pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos.
- Neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose, patenkančiose į Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose nustatytas gamtinio karkaso teritorijas, SE statyba galima užimant ne daugiau kaip 30 proc. žemės sklypo. Prioritetu SE infrastruktūrą dėstyti žemės sklypų dalyse, kur nėra gamtinio karkaso teritorijų. Rekomenduojama SE nedėstyti migracijos koridoriuose.

SE statyba visais atvejais negalima:

1. Didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose;
2. Miškuose;
3. Soduose (teritorijoje, kurioje nustatyta žemės naudmena – sodai);
4. Pelkėse;
5. Šaltinyuose;
6. Natūralių pievų ir ganyklų plotuose;
7. Europos bendrijos svarbos natūraliose buveinėse;
8. Saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose, užregistruotose Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) ne seniau kaip prieš 10 metų;
9. Paviršiniuose vandens telkiniuose ir jų apsaugos juostose;
10. Aerodromo apsaugos zonose (jei teisės aktai, Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (bei vėlesnės Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano aktualios redakcijos) nenumato kitaip);
11. Aprobų (detaliai išžvalgytų) atviru kasybos būdu (nuo žemės paviršiaus karjeriais) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkinių teritorijose;
12. Šiaurės karstiniame regione, intensyvaus karsto IV grupės žemėje.
13. Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos zonoje.
14. Teritorijose, kuriose teisės aktų nustatyta tvarka negalima saulės jėgainių statyba.

Numatant saulės šviesos energijos elektrines, turi būti vadovaujama Aplinkosauginiais reikalavimais planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines.

SE vystomos taip pat laikantis šių reikalavimų:

1. Nustatant konkrečias SE vietas išlaikomi norminiai atstumai nurodyti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, kitų teisės aktų nuostatose.
2. Parenkant konkrečią SE vietą turi būti laikomasi aktualių Kultūros vertybių registro, Saugomų teritorijų valstybės kadastro, Miškų valstybės kadastro, Lietuvos Respublikos valstybinio žemės gelmių išteklių kadastro ir kitų valstybinių kadastrų, registrų, žemėlapių informacijos.
3. Teritorijose, kuriose gali būti numatomas saulės šviesos elektrinių vystymas, neprieštaraujant Lietuvos Respublikos teisės aktams gali būti numatomos hibridinių elektrinių (saulės ir kt., ir vėjo kai vėjo elektrinių vystymas galimas pagal šio plano sprendinių nuostatas) energijos kaupimo įrenginių statyba.

SE galia neribojama. SE galingumai priklausys nuo transformatorinių pastatų galingumo, elektros energijos perdavimo sistemų. SE konkretūs pajungimo būdai nustatomi išimant prisijungimo prie elektros tinklo prisijungimo sąlygas. Nustačius poreikį, SE prijungimui, teisės aktų nustatyta tvarka gali būti formuojami

servitutai. SE funkcionavimui inžineriniai įrenginiai (transformatorinės, elektros linijos, privažiavimo keliai) gali būti nustatomi ir už teritorijos, kuriose gali būti vystomos SE, ribų, neprieštaraujant Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniams, kitiems teritorijų planavimo dokumentams.

Saulės atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių ir statinių projektai rengiami ir statybos darbai vykdomi laikantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos ir reikalavimų.

Vadovaujantis LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, saulės šviesos energijos elektrinėms sanitarinės apsaugos zona nenustatoma, todėl su planuojamomis saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymo zonomis besiribojančiuose žemės sklypuose naujų žemės naudojimo sąlygų bei naujų apribojimų žemės sklypų savininkams bei naudotojams nesukuriama.

2.3. Kitos sprendinių nuostatos

Vadovaujantis higienos norma HN 104:2011 „Gyventojų sauga nuo elektros oro linijų sukuriamų elektrinių laukų“ elektrinio lauko stiprumas ir jų poveikio žmogui trukmė turi būti ne didesni kaip gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties pastatų viduje – 0,5 kV/m ir buvimo trukmė neribojama; gyvenamojoje aplinkoje – 1 kV/m ir buvimo trukmė neribojama.

Kelių apsaugos zonas nustato Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 18 straipsnis, o specialiąsias žemės naudojimo sąlygas apsaugos zonose - to paties įstatymo 19 straipsnis. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 19 straipsnio 2 dalimi, vykdyti darbus kelių apsaugos zonose leidžiama tik gavus kelio savininko ar valdytojo pritarimą (derinimą) projektui ar numatomi veiksmai Teritorijų planavimo įstatyme, Statybos įstatyme ar Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka. Minėta tvarka yra nustatyta Pritarimo projektui ar numatomi veiksmai kelių apsaugos zonose tvarkos apraše (toliau – Aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-353. Atkreipiamė dėmesį, kad šio Aprašo 4.9 punkte yra nurodyta, kad statyti ir įrengti kitus statinius ir įrenginius galima ne mažesniu atstumu nuo kelio pylimo pado ar kelio griovio išorinio krašto (jeigu šių elementų nėra, – nuo kelio juostos ribos) nei bendras jų konstrukcijos aukštis, bet ne arčiau kaip 30 metrų nuo magistralinių ir krašto kelių briaunų ir ne arčiau kaip 20 metrų nuo rajoninių kelių briaunų.

Planuojant VE, SE ir jų aptarnavimui reikalingą infrastruktūrą būtina:

- įvertinti, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 17 ir 18 straipsniais valstybinės reikšmės keliams taikomos kelių apsaugos zonos;
- neplanuoti ir nestatyti pastatų valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose;
- inžinerinių komunikacijų tinklus planuoti už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų ne arčiau kaip 3 metrai nuo kelių pylimų padų, iškasų ar kelių griovių išorinių kraštų;
- atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinę infrastruktūrą planuoti ne mažesniu atstumu nuo valstybinės reikšmės kelių pylimų padų ar kelių griovių išorinių kraštų (jeigu šių elementų nėra, – nuo kelių juostų ribų) nei bendras jų konstrukcijos aukštis, bet ne arčiau kaip 30 metrų nuo magistralinių ir krašto kelių briaunų ir ne arčiau kaip 20 metrų nuo rajoninių kelių briaunų;
- privažiavimo kelius prie planuojamų objektų numatyti tik iš vietinės reikšmės kelių (gatvių) naudojant valstybinės reikšmės keliuose jau esamas, teisėtai įrengtas, sankryžas (nuovažas); naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių neplanuoti;

- valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose neplanuoti ir neįrengti atvirų vandens telkinių, vizualios reklamos.

Esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių kloti inžinerinius tinklus, turi būti numatyti inžinerinės infrastruktūros koridoriai ar nustatyti servitutai, rengiant žemės sklypų formavimo pertvarkymo projektus ir/ar statybos (techninius/darbo) projektus.

Sprendiniuose privažiavimo keliai prie vėjo ir saulės elektrinių nekonkretizuojami. Privažiavimo keliai prie pavienių žemės sklypų planuojami rengiant formavimo pertvarkymo projektus ir/ar statybos (techninius/darbo) projektus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Kelių įstatymu 12 straipsniu ir Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 18 straipsniu bei Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ 4 skyriuje „Vietinės reikšmės kelių skersiniai ir išilginiai profiliai“ pateiktais pagrindiniais vietinės reikšmės kelių techniniais parametrais.

Pagal poreikį, įgyvendinant šio specialiojo plano sprendinius, gali būti nustatomi servitutai. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje įtvirtinta, kad žemės servitutas yra teisė į svetimą žemės sklypą ar jo dalį, suteikiama naudotis tuo svetimu žemės sklypu ar jo dalimi (tarnaujančiuoju daiktu), arba žemės savininko teisės naudotis žemės sklypu apribojimas siekiant užtikrinti daikto, dėl kurio nustatomas servitutas (viešpatuojančiojo daikto), tinkamą naudojimą. Servitutą – teisę naudotis svetimu nekilnojamu daiktu (žeme) ir tos teisės perdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso ketvirtos knygos VII skyrius. Kelio servitutai nustatomi susitarimo būdu ir registruojami Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nustatyta tvarka.

Optimaliam planuojamos transformatorių pastotės (toliau-TP) prijungimo prie elektros perdavimo tinklo vietos bei elektros perdavimo linijos (toliau-EPL) išdėstymo sprendinių parinkimui gauti prisijungimo sąlygas iš LITGRID AB bei įvertinti šias sąlygas:

- planuojant naują TP, jos statybai suformuoti sklypą, nustatyti privalomuosius ir papildomus teritorijos naudojimo reglamentus, apsaugos zonas, reikalingus servitutus;
- numatyti TP prijungimą prie elektros perdavimo tinklo.

Prijungimo prie elektros perdavimo tinklo ir transformatorių pastotės išdėstymo (jei bus toks poreikis) sprendiniai nagrinėjami statybos projekto rengimo metu, gavus LITGRID AB prisijungimo sąlygas. Prioritetą teikti prijungimui prie esamų transformatorių pastovių.

VE/SE pagamintos elektros energijos perdavimas bus vykdomas požeminiais elektros kabeliais, kurie klojami inžinerinės infrastruktūros koridoriuose arba nustačius servitutus. Inžinerinės infrastruktūros koridorių vieta, servitutai konkretizuojami statybos (techninių/darbo projektų) rengimo metu.

Planuojamam požeminiam kabeliui, kuris bus klojamas inžinerinės infrastruktūros koridoriuje, nustatoma apsaugos zona pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 24 straipsnio nuostatas: „*Požeminių kabelių linijos apsaugos zona – išilgai požeminių kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po vieną metrą į abi puses nuo šios linijos, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta*“.

Planuojant naują elektros tinklo dalį ar esamo iškėlimą į naują trasą, elektros tinklų infrastruktūros statybai nustatyti ir įregistruoti NTR specialiąsias žemės naudojimo sąlygas bei servitutus, suteikiančius teisę tiesti, aptarnauti, naudoti požemines/antžemines komunikacijas.

Parenkant vietas vėjo elektrinėms, svarbu įvertinti esamų bei planuojamų 30 m ir aukštesnių elektroninių ryšių inžinerinių statinių lokaciją. Bet kokių atveju, numatant saulės šviesos energijos ar vėjo elektrines bei joms reikalingą infrastruktūrą, reikalinga išlaikyti norminius atstumus iki esamų inžinerinių tinklų, o nesant galimybei, teisės aktų reglamentuota tvarka, numatyti iškėlimą.

Laikytis melioracijos statinių apsaugai numatytų reikalavimų. Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas melioruotoje žemėje reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 2 sk. 92 straipsnis, melioracijos statinių apsaugos zonose - 2 sk. 94 straipsnis. Pagal poreikį melioracijos statiniai gali būti iškelti.

Tarp pasaulyje plėtojamų energetikos technologijų vis didesnė svarba skiriama vandeniliui, kuris gali būti naudojamas energijos kaupimui, kai reikia subalansuoti energetikos sistemą, o taip pat naudojamas kaip žaliava arba energijos šaltinis. Ypač aktualus vandenilio gamybos įrenginių pritaikymas prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos vietų, kas skatintų vandenilio gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių. Todėl numatoma, kad taip pat sąveikoje su atsinaujinančiųjų išteklių (vėjo ir saulės) energijos inžinerinės infrastruktūros vystymu, gali būti numatomas vandenilio gamybos, naudojimo, laikymo ir transportavimo (perdavimo ir paskirstymo) infrastruktūros vystymas visoje planuojamoje teritorijoje, neprieštaraujant Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniams, kitiems teritorijų planavimo dokumentams, Lietuvos Respublikos teisės aktams.

Nuostatos dėl magistralinio dujotiekio:

- atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros statinių susikirtimai (prasilenkimai) bei gretimybė su magistraliniais dujotiekiais bus sprendžiami statinių statybos projektuose;
- Biržų rajono savivaldybėje nutiestas magistralinio dujotiekio vamzdynas ir teritorijos, esančios po 200 m į abi puses nuo šio vamzdyno bei besitęsiančios per visą jo ilgį ir 200 m nuo kraštinio vamzdyno taško, yra priskiriami pirmai vietovės klasei. Magistralinio dujotiekio vietovės klasių teritorijose yra taikomi užstatymo normatyvai, nurodyti Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklių 17 p.;
- negavus magistralinio dujotiekio savininko rašytinio pritarimo, vietovės klasių teritorijose yra draudžiama formuoti naujus ar pertvarkyti esamus žemės sklypus, nustatyti ar keisti žemės sklypų pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir/ar būdą, planuoti teritorijas, projektuoti ir statyti bet kokius naujus statinius ar įrengti naujus įrenginius, juos rekonstruoti bei vykdyti kitą veiklą (veiksmus), nurodytą (-us) Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklių 18, 19 p. ir LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 34 str.

Į planuojamą teritoriją patenka esama naftos tiekimo linija, dėl to taikomos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatos - magistralinių dujotiekų ir naftotiekų (produktotiekų) apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (26, 27, 28 straipsniai). Planuojant VE, SE ir jų aptarnavimui reikalingą infrastruktūrą būtina taikyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas magistralinių dujotiekų ir naftotiekų (produktotiekų) apsaugos zonose (Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 28 str.). Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 28 str. numatyti atvejai, kada magistralinių dujotiekų ir naftotiekų (produktotiekų) apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar energetikos ministro nustatyta tvarka turi būti gaunami dujotiekų ir naftotiekų (produktotiekų) savininko ar valdytojo pritarimas (derinimas) projektui ar numatomai veiklai.

3. INFORMACIJA APIE JAUTRIAS TERITORIJOS PLANUOJAMAI INŽINERINEI INFRASTRUKTŪRAI

3.1. Saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų eksplikacija ir lokacija vaizduojama grafinėje dalyje.

Saugomų teritorijų paskirtis yra garantuoti gamtinių ir kultūros paveldo kompleksų bei objektų apsaugą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, biologinę įvairovę ir genetinį fondą, gamtos išteklių atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintinei rekreacijai, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos paveldo ir kultūros paveldo vertybių apsaugą.

Saugomų teritorijų sistemą, remiantis LR Saugomų teritorijų įstatymu, sudaro šie saugomų teritorijų tipai:

- Konservacinės apsaugos prioriteto teritorijos – rezervatai, draustiniai ir paveldo objektai;
- Atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijos – atkuriamieji sklypai, genetiniai sklypai;
- Ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos – ekologinės apsaugos zonos;
- Kompleksinės saugomos teritorijos – valstybiniai parkai (nacionaliniai ir regioniniai), biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijos (biosferos rezervatai ir biosferos poligonai).

Gamtinio pobūdžio saugomas teritorijas ir kitas ekologiškai svarbias teritorijas, užtikrinančias kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, į krašto tvarkymą subalansuojančią bendrą sistemą jungia gamtinis karkasas.

Konkrečių gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančių saugomų teritorijų suvestinė pagal atskiras LR Saugomų teritorijų įstatymu nustatytas saugomų teritorijų grupes pateikiama lentelėse žemiau.

3.1. lentelė. Planuojamoje teritorijoje lokalizuotos valstybinės saugomos teritorijos.

Saugomų teritorijų grupė	Saugomos teritorijos pavadinimas	Įsteigimo data	Plotas (ha)/ dalis planuojamoje teritorijoje	Savivaldybė
Valstybiniai parkai	Biržų regioninis parkas (dalis)	1992	14534/3993	Biržų r., Pasvalio r.
Valstybiniai draustiniai	Guodžių geomorfologinis	1997	484/484	Biržų r.
Biosferos poligonai	Žaliosios girios	2004	14173/ 8 (palei Biržų rajono savivaldybės administracinės ribas)	Biržų r., Panevėžio r.

PAUKŠČIŲ APSAUGAI SVARBIOS TERITORIJOS

Bendrąją teritorijos biologinės įvairovės (genetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina speciali, minėtų valstybinių saugomų teritorijų sistema bei su ja koordinuojamas ir jai subordinuojamas pagal Europos Sąjungos paukščių (EEC79/409) ir buveinių (EEC 92/43) direktyvas formuojamas europinę biologinę svarbą turinčių *Natura 2000* teritorijų tinklas.

Biologinės įvairovės apsaugos sistemai bei jau paminėtų valstybinių parkų, biosferos poligonų ir valstybinių draustinių priklauso šios saugomų teritorijų grupės:

- *paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST);*
- *buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST).*

Konkreiti biologinės įvairovės apsaugą vykdančių saugomų teritorijų suvestinė pagal atskiras LR Saugomų teritorijų įstatymų nustatytas nacionalinių saugomų teritorijų grupes bei pagal *Natura 2000* kategorijas pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

3.2. lentelė. Biologinę įvairovę saugančios *Natura 2000* teritorijos Biržų rajono savivaldybės teritorijoje.

Eil. Nr.	Teritorijos pav. (savivaldybė)	Teritorijos grupė	Plotas (ha)	Pastabos
1.	Žalioji giria, (Kupiškio r., Panevėžio r., Biržų r.)	PAST	14174/8	Žaliosios girios biosferos poligonas
2.	Karajimiškio kaimo apyinkės	BAST	28/28	Patenka į Biržų regioninį parką (dalis Karaimiško kraštovaizdžio draustinio)
3.	Daudžgirių miškas, (Biržų r.)	BAST	164/157	Biržų regioninis parkas, dalis Daudžgirių botaninio draustinio
4.	Gipso karsto ežerai ir jų apyežerės, (Biržų r.)	BAST	1240/1206	Biržų regioninis parkas, Kirkilų kraštovaizdžio draustinis ir dalis parko ekologinės apsaugos zonos)
5.	Žalioji giria, (Kupiškio r., Panevėžio r., Biržų r.)	BAST	33870/433	Žaliosios girios biosferos poligonas ir aplinkinės teritorijos

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras

Pažymima, kad šiuo metu nėra suformuotų savivaldybės saugomų teritorijų.

Planuojamoje teritorijoje yra 6 gamtos paveldo objektai. Iš jų - 3 geologiniai, ir 3 botaniniai. Hidrogeologinių gamtos paveldo objektų planuojamoje teritorijoje nėra. Savivaldybės saugomų gamtos paveldo objektų planuojamoje teritorijoje taip pat nėra.

3.3.lentelė. Gamtos paveldo objektai (GPO)

Eil. Nr.	GPO pavadinimas	Savivaldybė Seniūnija	Saugoma teritorija
1.	Botaniniai gamtos paveldo objektai		
1.1.	Mantagailišio pušis	Biržų r. sav. Širvėnos sen.	Biržų regioninis parkas, Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis
1.2.	Mantagailišio dvaro septynkamienis uosis	Biržų r. sav. Širvėnos sen.	Biržų regioninis parkas, Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis
1.3.	Kaunių ąžuolas	Biržų r. sav. Širvėnos sen.	Biržų regioninis parkas
2.	Geologiniai gamtos paveldo objektai		
2.1.	Ievos duobė	Biržų r. sav. Širvėnos sen.	Biržų regioninis parkas, Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis
2.2.	Karvės Ola	Biržų r. sav. Širvėnos sen.	Biržų regioninis parkas, Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis
2.3.	Lapės Ola	Biržų r. sav. Širvėnos sen.	Biržų regioninis parkas, Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis

Šaltinis: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 16 d. įsakymo Nr. D1-300 redakcija

Geotopas – saugomas ar saugotinas, tipiškas ar unikalus geologinės, geomorfologinės ar ekogeologinės svarbos erdvinis objektas geosferoje, pavienis ar sudarantys kompaktiškas grupes, vertingas mokslui ir pažinimui.

Planuojamoje teritorijoje, remiantis Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, išskirta 12 geotopų.

3.4. lentelė. Geotopai

Eil. Nr.	Geotopo pavadinimas	Saugoma teritorija
1.	Ančiškių šaltinis	-
2.	Biržų dvaro šaltinis	Biržų regioninis parkas
3.	Geologų duobė	Biržų regioninis parkas
4.	Karajimiškis	Biržų regioninis parkas
5.	Kirkilai	Biržų regioninis parkas
6.	Klevų duobė	Biržų regioninis parkas
7.	Kruopio akmuo	-
8.	Kruopio duobė	Biržų regioninis parkas
9.	Velykų duobė	Biržų regioninis parkas, Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis
10.	Karvės ola	Biržų regioninis parkas
11.	Lapės duobė	Biržų regioninis parkas
12.	Ievos duobė	Biržų regioninis parkas

Parenkant VE vietas vietos lygiu, reikia atsižvelgti į saugomų rūšių radavietes bei augavietes (esant poreikiui atlikti papildomus tyrimus dėl VE ir saugomų rūšių radaviečių bei augaviečių suderinamumo). Duomenys apie Lietuvos teritorijos natūralioje gamtinėje aplinkoje gyvenančių ar laikinai esančių saugomų laukinių gyvūnų, augalų ir grybų rūšis, rūšių radavietės bei augavietės yra prieinama Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) (<https://sris.am.lt>) (užsakoma informacija konkrečiai vietai).

Saugomų rūšių radavietės bei augavietės (buveinės).

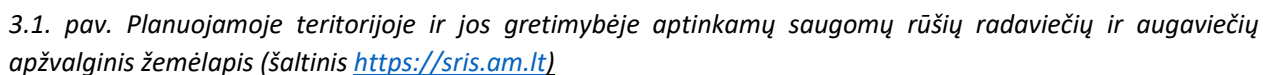
Saugoma rūšis – nykstanti, pažeidžiama, reta arba endeminė gyvūnų, augalų arba grybų rūšis, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrųjų įstatymo nustatyta tvarka įrašyta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių sąrašus arba saugoma pagal tarptautinius susitarimus, taip pat visos laukinių paukščių rūšys, natūraliai paplitusios Europos Sąjungos valstybių narių europinėje teritorijoje.

Augavietė – augalų ir grybų, jų populiacijų natūrali augimo vieta; *Radavietė* – geografinė vieta ar plotas, kuriuose aptinkama (pastebima) ar kitaip nustatoma gyvūnų rūšių individų.

Rūšies buveinė – specifiniais abiotiniais ir biotiniais veiksniais pasižyminti gamtinė aplinka, kurioje rūšis gyvena bet kuriuo savo biologinio ciklo etapu.

Planuojamoje teritorijoje ir artimose jos gretimybėse aptinkama per 545 saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių. Duomenys apie Lietuvos teritorijos natūralioje gamtinėje aplinkoje gyvenančių ar laikinai esančių saugomų laukinių gyvūnų, augalų ir grybų rūšis, rūšių radavietes bei augavietes yra prieinami Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) (<https://sris.am.lt>) (užsakoma informacija konkrečiai vietai).

Visais atvejais, tolimesnis VE vystymas galimas tik įvertinus planuojamos ūkinės veiklos poveikio reikšmingumą saugomų rūšių augavietėms ir radavietėms (esant poreikiui atlikti papildomus tyrimus dėl VE ir saugomų rūšių radaviečių bei augaviečių suderinamumo). Kiekvienu konkrečiu atveju, tai nustatoma ir įvertinama, atliekant poveikio aplinkai vertinimą. SE vystymas šiose teritorijose negalimas.

Europos bendrijos (EB) svarbos natūralios buveinės - svarbios natūralios buveinės, esančios už saugomų teritorijų ribų. Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės saugomos vadovaujantis ES gamtos buveinių, laukinės augmenijos bei gyvūnijos direktyva (92/43/EEC), kitais minėtas teritorijas reglamentuojančiais teisės aktais. *Europos Bendrijos svarbos rūšys* – nykstančios, pažeidžiamos, retos ar endeminės rūšys, esančios Europos Bendrijos valstybių ir Lietuvos Respublikos teritorijoje. Specialiojo plano grafiniėje dalyje pavaizduotos buveinės vadovaujantis Lietuvos erdvinės informacijos portale (www.geoportal.lt/map) pateikiamais duomenimis apie EB svarbos natūralias buveines, jų sklaidą teritorijoje.

Natūralios pievos ir ganyklos. Natūralios pievos ir ganyklos šalyje saugomos pagal Lietuvos Respublikos specialųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 96 straipsnį, pagal kurį draudžiama suarti, sausinti arba kitaip keisti jų žolynų būklę ir sudėtį, užsodinti želdiniais ar įveisti mišką. SE ir jų prijungimo prie tinklo infrastruktūros įrengimo darbai pažeistų šias jautrias teritorijas, užpavėsinimas SE plokštėmis pakeistų augalų aplinkos sąlygas ir keistų žolynų būklę bei sudėtį, todėl SE šiose, gamtiniu atžvilgiu, vertingose teritorijose neplanuojamos. Rengiant SE, VE statybos projektus ar kitus dokumentus vadovautis aktualiais natūralių pievų ir ganyklų plotais.

Pelkės ir šaltiniai. Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas pelkėse ir šaltinyuose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 9 sk. 102 straipsnis.

3.2. Gamtinis karkasas

Lietuvos Respublikos teritorijos gamtinio karkaso erdvinė koncepcija ir lokalizavimo modelis buvo nustatyti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Šio modelio sudarymo principai yra ir 2001 m. priimtame LR Saugomų teritorijų įstatyme. Gamtinio karkaso nuostatuose įteisinta gamtinio karkaso sampratos geoekologinė koncepcija, pagrindiniai gamtinio karkaso planavimo bei teritorijų naudojimo apribojimų nustatymo principai.

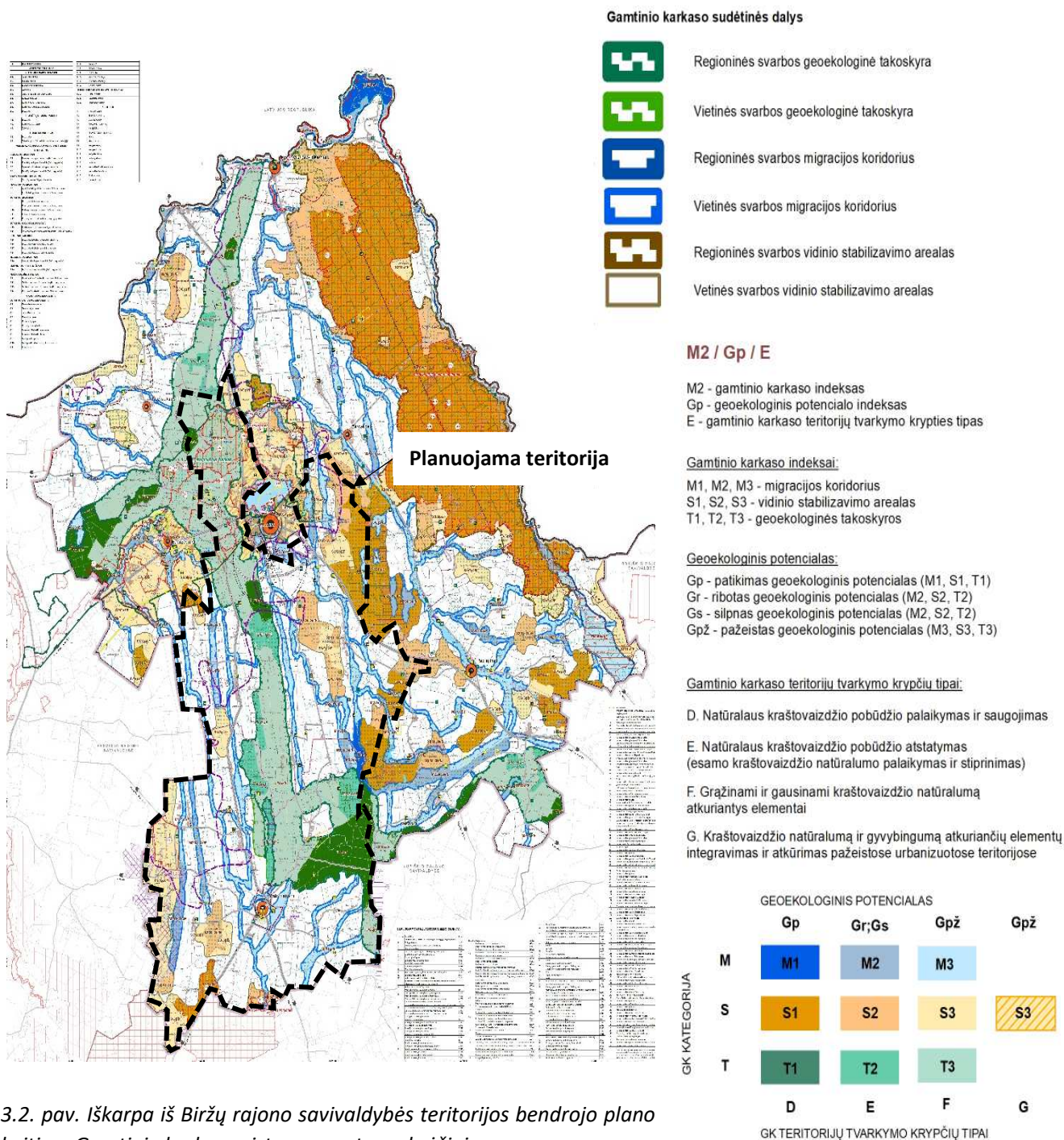
Gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

Inžinerinės infrastruktūros vystymo plano rengimo etape yra naudojama gamtinio karkaso teritorijų lokalizavimo bei tvarkymo kryptių versija, nustatyta Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitime. Nustatytą gamtinio karkaso teritorinę sudėtį Biržų rajono savivaldybės teritorijoje formuoja: geoekologinės takoskyros, vidinio stabilizavimo arealai, migracijos koridoriai.

Gamtinio karkaso teritorijose, vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu ir Gamtinio karkaso nuostatais, skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyrą, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, renatūralizacija, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė.

Biržų rajono savivaldybės teritorija iš kitų aplinkinių rajonų išsiskiria tuo, kad nemaža teritorijos dalis papuola į karstinių procesų raiškos zoną. Didesnę teritorijos dalį užimanti molingoji lyguma suskaidyta tolygiai išsidėsčiusiais seklių upių ir upokšnių slėniais, dauguma atveju, orientuotais šiaurės – pietų kryptimi.

Gamtiniame karkase apribojimus nustato LR aplinkos apsaugos įstatymas, LR saugomų teritorijų įstatymas, Gamtinio karkaso nuostatai bei eilė kitų, veiklą reglamentuojančių dokumentų. Vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais (patvirtintais LR AM 2007-02-14 d. įsakymu Nr. D1-96) VE/SE statyba gamtinio karkaso teritorijose nėra draudžiama. Vadovaujantis gamtinio karkaso nuostatų 14 punktu, PAV sudėtyje turi būti atliekamas poveikio gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei vertinimas, numatomos priemonės antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

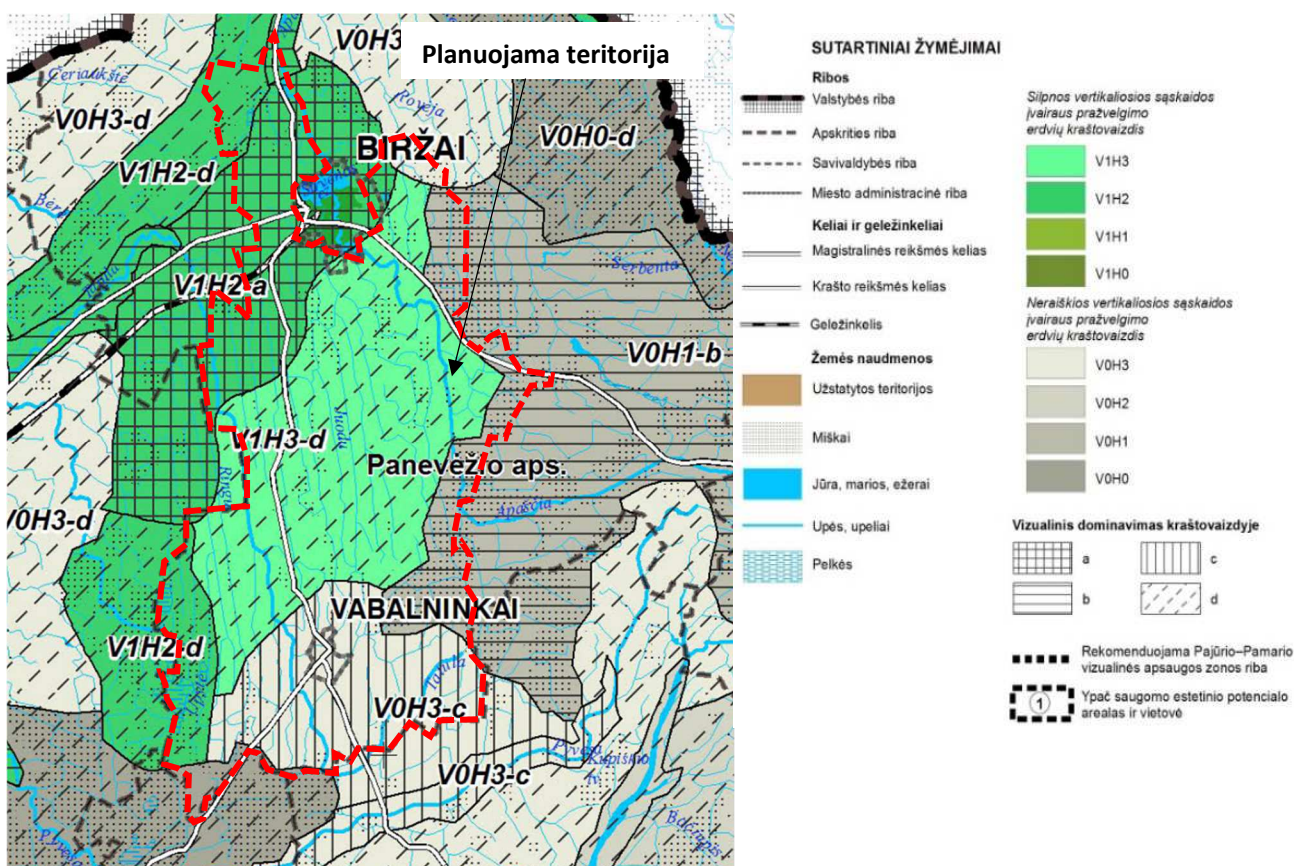
3.2. pav. Iškarpa iš Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo Gamtinio karkaso sistemos vystymo brėžinio

3.3. Kraštovaizdis

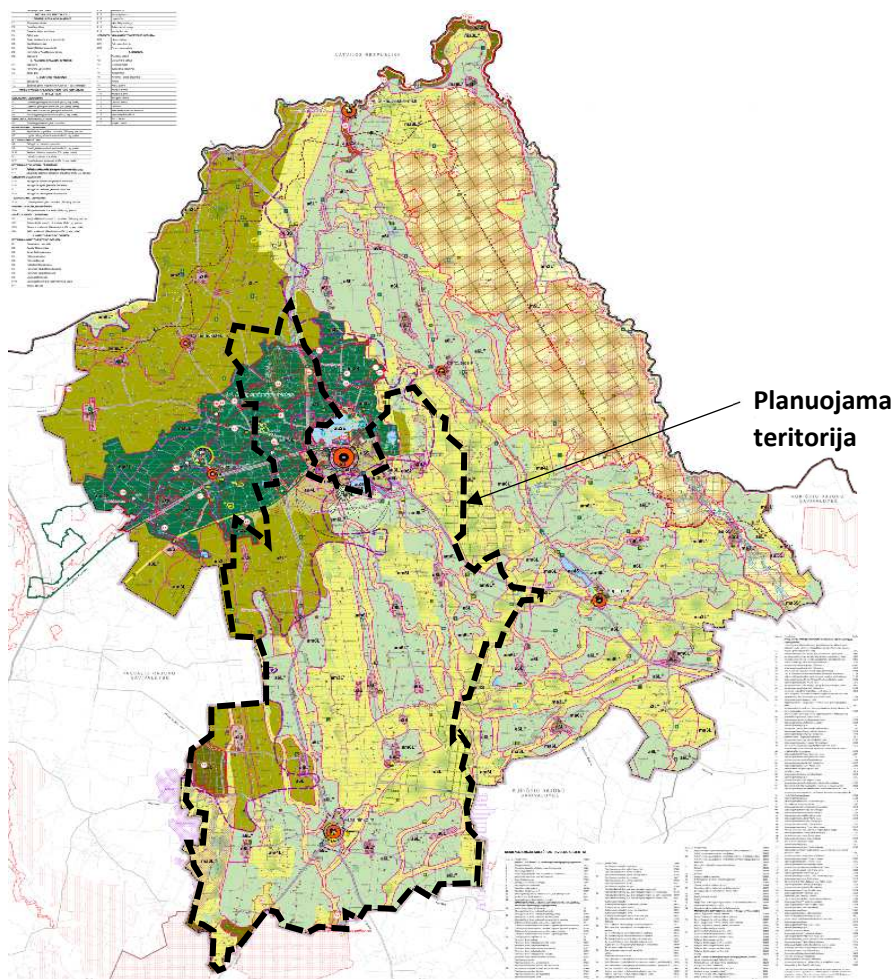
Šalies kraštovaizdžio vystymas yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane bei detalizuotas Biržų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendiniuose.

Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano Kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo brėžinyje nustatyti pamatiniai vizualinės struktūros tipai ir ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealai ir vietovės. Planuojamoje teritorijoje kaip ir Biržų rajono sav., ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealų ir vietovių nėra. Pagal pamatinį vizualinės struktūros tipą, rajono teritorija patenka į Silpnos vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgimo erdvių ir Neraiškos vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgimo erdvių kraštovaizdžius.

3.3. pav. Biržų rajono savivaldybės Širvėnos, Vabalninko seniūnijų vizualinės struktūros tipai (Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas)

Vadovaujantis Biržų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendiniais, planuojamos teritorijos šiaurinėje bei dalimi vakarinėje dalyje dominuoja ypatingą konservacinę bei rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija – konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentai ir bioproductinio naudojimo racionalų ekologinį reguliavimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija – tausojančio bioproductinio naudojimo karstiniame regione strategija. Likusioje planuojamos teritorijos dalyje dominuoja bioproductinio naudojimo racionalų ekologinį reguliavimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija - tausojančio bioproductinio naudojimo reglamentai ir intensyvių bioproductinį naudojimą skatinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija - intensyvaus bioproductinio naudojimo reglamentai.

PLANUOJAMOS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO REGLAMENTAVIMO STRATEGIJOS

Strategijos - A-G, kryžys - 2-6

B. Ypatingą konservacinę bei rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir
vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija

B_2 - Konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentai

C. Kraštovaizdžio rekreacinės aplinkos apsaugą ir racionalų naudojimą
užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija

C_3b - Rekreacinio naudojimo ir funkcinės konversijos reglamentai

D. Bioprodukcinio naudojimo racionalų ekologinį reguliavimą užtikrinančių tvarkymo
reglamentų formavimo strategija

D_4a - Tausojančio bioprodukcinio naudojimo ir konservacijos reglamentai

D_4b - Tausojančio bioprodukcinio naudojimo karstiniame regione strategija

D_4b_u - Tausojančio bioprodukcinio naudojimo karstiniame regione su
nekompleksiška urbanizacija reglamentai

D_4c - Tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentai

D_4d - Bioprodukcinio naudojimo ir konservacijos reglamentai

E. Intensyvių bioprodukcinio naudojimą skatinančių tvarkymo reglamentų
formavimo strategija

E_5b - Intensyvaus bioprodukcinio naudojimo reglamentai

E_5b_u - Intensyvaus bioprodukcinio naudojimo su nekoncentruota urbanizacija reglamentai

F. Esamų bei perspektyvinių urbanizacijai skirtų teritorijų tvarkymo reglamentų
formavimo strategija

F_6b_1 - Urbanizuotų mažo intensyvumo kompaktiško užstatymo teritorijų
vystymo reglamentai

F_6b_2 - Urbanizuotų intensyvaus ir vidutinio intensyvumo kompaktiško užstatymo
teritorijų vystymo reglamentai

PLANUOJAMOS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONOS

ma3S Kraštovaizdžio tvarkymo zonos riba ir indeksas

Indeksų reikšmės - bendrasis pobūdis / naudojimo pobūdis / gamtinio pagrindo pobūdis

Kraštovaizdžio naudojimo pobūdis:

2 - konservacinis- tausojantis
3 - tausojantis

Kraštovaizdžio gamtinio pagrindo pobūdis:

E - Ežerotas duburys
L - Molinga lyguma
L' - Smėlingas banguota lyguma
L// - Molinga banguota/tumbėta lyguma
U - upės slėnis
S - Senslenis

4 - tausojantis-intensyvus

5 - intensyvaus-konservacinis

6 - intensyvus

Bendrasis kraštovaizdžio pobūdis:

a - agrarinis

ae - agrarinis ežerotas

am - agrarinis miškingas

au - agrarinis mažai urbanizuotas

au - agrarinis urbanizuotas

m - miškingas

ma - miškingas agrarinis

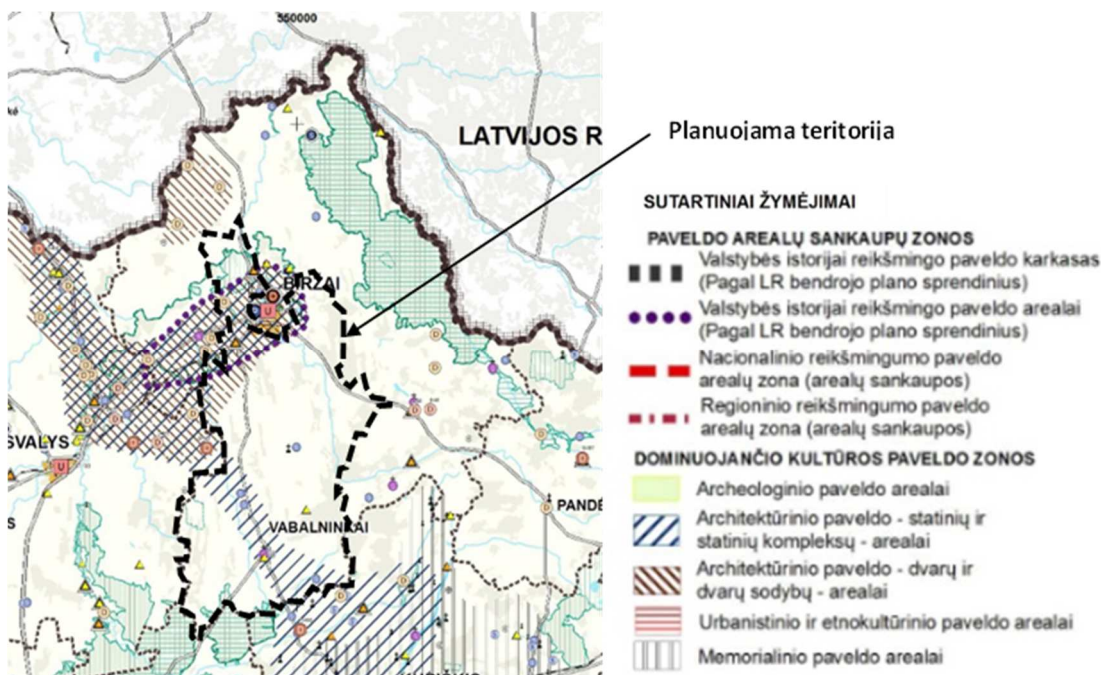
mt - miškingas peikėtas

u - urbanistinis

3.4. pav. Iškarpa iš Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo Kraštovaizdžio apsaugos ir vystymo
brėžinio.

Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano Kultūros paveldo apsaugos teritorinių prioritetų brėžinyje lokalizuota kultūros paveldo objektų ir vietovių sklaida bei nustatytos intensyviausios visų pobūdžių kultūrinio paveldo objektų sankaupų teritorijos. Valstybės istorijai reikšmingo paveldo arealas apima Biržų miestą ir gretimybes, driekiasi nuo miesto pietvakarių kryptimi. Brėžinyje taip pat išskiriamos dominuojančio kultūros paveldo zonos. Ši zona apima Valstybės istorijai reikšmingo paveldo arealą, driekiasi pietryčių kryptimi.

3.5. pav. Iškarpa iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano Kultūros paveldo apsaugos teritorinių prioritetų brėžinio

Didžiausias galimas vėjo elektrinių įrengimo planuojamoje teritorijoje poveikis kraštovaizdžiui yra vizualinis poveikis. Vėjo elektrinių vizualinės įtakos zonų intervalai dažniausiai gali kisti priklausomai nuo vietos reljefo, miško masių išsidėstymo, pačių elektrinių vizualinių erdvių parametrų, kitų antropogeninės ir gamtinės aplinkos elementų. Visais atvejais aukštesnė, didesnio vėjaračio skersmens elektrinė stipriau įtakoja, keičia vietos kraštovaizdį. Stebint iš didesnio atstumo, elektrinių vizualinis poveikis atitinkamai mažėja. Leistinas VE vizualinio poveikio dydis reglamentuojamas LR atsinaujinančių išteklių energijos įstatymo 49 straipsnio 18 dalyje. Vizualinio poveikio kraštovaizdžiui efektas kiekybiškai negali būti išmatuotas ar apskaičiuotas, todėl poveikio mažinimo priemonės yra ribotos. Siekiant sumažinti įtaką kraštovaizdžiui, rekomenduojama vėjo elektrinių konstrukcijas dažyti šviesiomis dangaus fonui artimomis spalvomis. Speciali dažų sudėtis leis išvengti konstrukcijų blizgėjimo ir atspindžių susidarymo. VE konstrukcijos dažnu atveju ir taip būna nudažytos šviesia spalva, o atskiri gamintojų taikomi spalviniai sprendimai pritaiko objektą prie dangaus ir gamtos fono. Kitos priemonės - kaip reljefo formų pakeitimas, naujų želdinių plotų įrengimas ir pan. itin saugomame kraštovaizdyje neplanuojamas ir nerekomenduojamas, nes tokių sprendinių įgyvendinimo pasekmės esamam kraštovaizdžiui būtų daug didesnės nei papildomų VE atsiradimas horizonte.

Žemėnaudos struktūra sklypuose iš esmės nepakis, nes VE yra vertikalūs statiniai, jų pagrindo užimamas plotas yra nedidelis, o privažiavimo iki elektrinių įrengimas neįtakos gretimybėse esančių žemės ūkio sklypų. Tokiu būdu kraštovaizdžio ekologinis stabilumas (hidrologinis režimas, augalinė danga, dirvožemio struktūra bei erozijos sąlygos) nebus paveiktas.

Želdinių plotų įrengimas kaip kompensacinė priemonė gali būti taikomas saulės elektrinių parkams užstoti, kai želdiniai įrengiami taip, kad nesumažintų ir neužstotų saulės, reikalingos energijai generuoti. Tokia priemonė gali būti taikoma iš šiaurinės saulės elektrinės parko pusės, formuojant „uždangą“ nuo apžvalgos vietų ar trasų.

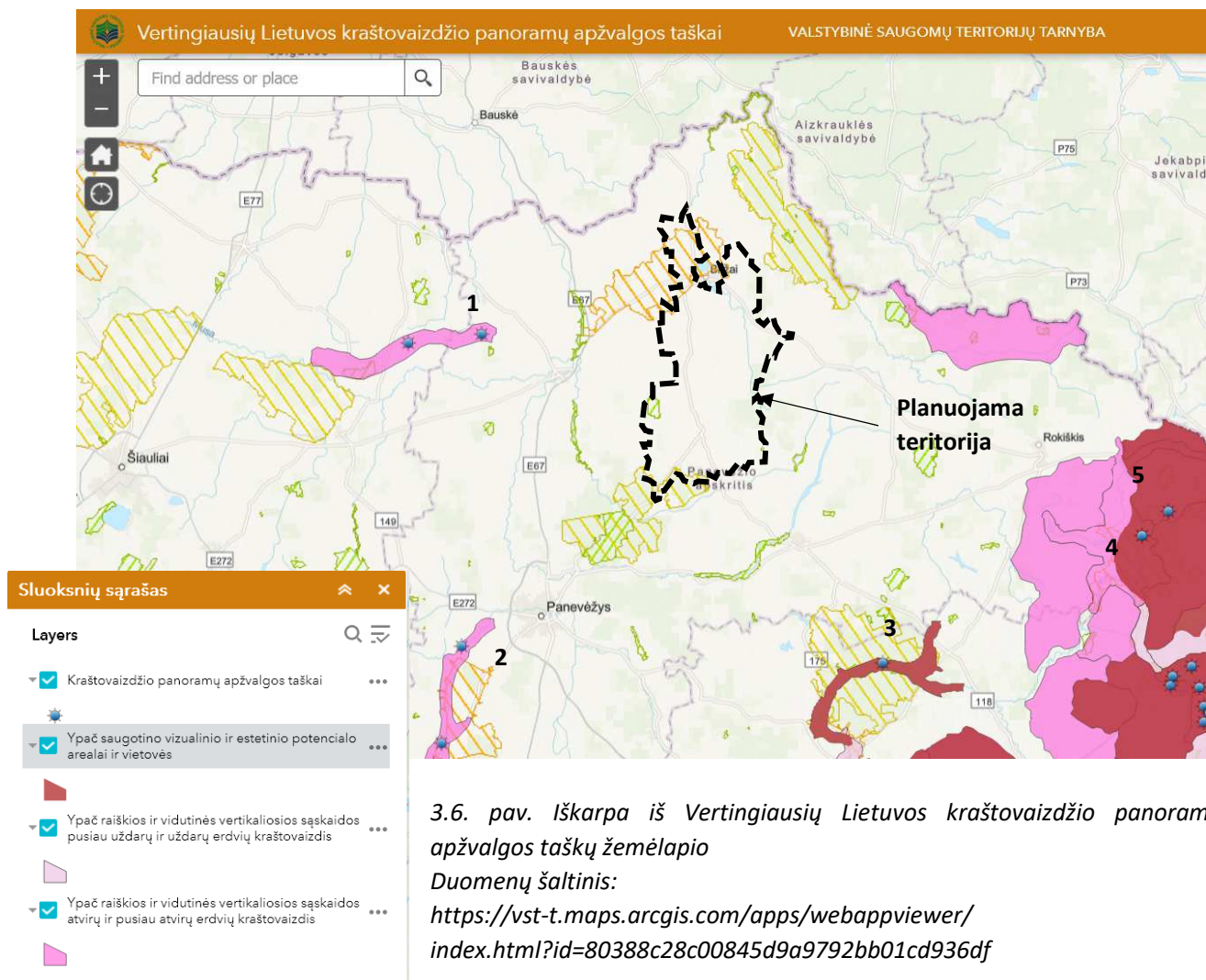
SE nėra aukštuminiai statiniai, todėl jų poveikis kraštovaizdžiui yra ne toks stiprus, kaip VE įrenginių statybos atveju. Siekiant sumažinti poveikį kraštovaizdžiui jautriose teritorijose, vietos SE parkams parenkamos, atlikus vizualinio poveikio vertinimą (kultūros, gamtos paveldo objektams bei kraštovaizdžiui) su vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių masyvų vizualizacija iš aplinkinėse teritorijose esančių, taip pat kitais teritorijų planavimo dokumentais ir/ar kitais planais numatomų regyklų, apžvalgos vietų.

SE parkų vietos turi būti parenkamos taip, kad SE būtų „paslepiamos“ už reljefo nelygumų, medžių masyvų urbanizuotų teritorijų ir pan. SE poveikis kraštovaizdžiui gali būti kompensuojamas tokiomis kompensacinėmis priemonėmis kaip tvorų apželdinimas, apsauginės želdinių juostos ir kt.

Želdinių plotų įrengimas kaip kompensacinė priemonė gali būti taikomas SE parkams užstoti, kai želdiniai įrengiami taip, kad nesumažintų ir neužstotų saulės, reikalingos energijai generuoti. Tokia priemonė gali būti taikoma iš šiaurinės saulės elektrinės parko pusės, formuojant „uždangą“ nuo apžvalgos vietų ar terasų.

Vertingiausių Lietuvos kraštovaizdžio panoramų apžvalgos ir vizualiai raiškių gamtos ir (ar) nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apžvalgos taškų sąrašo taškų įtaka.

Vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo aktualia redakcija, Vertingiausių šalies kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų sąrašą Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 1 priedo priedėlyje nenustatyti minėti apžvalgos taškai planuojamoje teritorijoje bei Biržų r. savivaldybės teritorijoje.

Poveikio kraštovaizdžiui vertinimui nustatytas 2,8 laipsnių vertikalios matymo kampas reiškia, kad apie 250 m aukščio vėjo elektrinės turėtų būti atitrauktos nuo apžvalgos taškų apie 5,5 km atstumu ir tai užtikrintų subalansuotą kraštovaizdžio apsaugą vizualiniu požiūriu vertingiausiose teritorijose, o kartu netrukdytų plėsti esamas ir statyti naujas vėjo elektrines. Artimiausi planuojamai teritorijai vertingiausi Lietuvos kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškai yra:

1. Velniakalnis, Pasvalio r., Vaškų sen., Kriaušiškių k. (apžvalgos vieta); (X – 512656, Y – 6220670) – nuo planuojamos teritorijos nutolęs daugiau nei 24 km;
2. Vaizdas nuo Naujamieščio bažnyčios bokšto į Nevėžio slėnį (apžvalgos vieta), Panevėžio r. sav. (X – 509811, Y-6172470) – nuo planuojamos teritorijos nutolęs daugiau nei 37 km;
3. Apžvalgos aikštelė prie Mikierių atodangos, Anykščių r. sav. (X-575286, Y-6170560) – nuo planuojamos teritorijos nutolęs daugiau nei 34 km;
4. Sartų ežero apžvalgos bokštas Baršėnų k., Rokiškio r. sav. (X -615143, Y-6191150) – nuo planuojamos teritorijos nutolęs daugiau nei 60 km;
5. Keležerių kaimo kalvos (apžvalgos vieta), Rokiškio r. sav. (X-618992, Y-6195010) – nuo planuojamos teritorijos nutolęs daugiau nei 60 km.

Kadangi artimiausi planuojamai teritorijai vertingiausi Lietuvos kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškai yra dideliu atstumu nuo planuojamos teritorijos, poveikio minėtų taškų panoramoms nebus.

Siekiant nustatyti galimą reikšmingą poveikį kraštovaizdžio kokybei, tikslinga atlikti planuojamos ūkinės veiklos vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimą planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (PAV) atlikimo procese, kai žinomi veiklos taškai, pajėgumai, išsidėstymas, mastai.

3.4. Paukščių ir šikšnosparnių apsaugai svarbios teritorijos

Paukščių apsaugai svarbios teritorijos identifikuotos remiantis projekto „Vėjo energetikos plėtra ir biologinei įvairovei svarbios teritorijos“ ataskaitos „Galimas poveikis VE jautrioms tikslinėms paukščių ir šikšnosparnių rūšims NATURA 2000 teritorijose ir jų apylinkėse“ (VENBIS) duomenimis.

Prieduose pateikiamos schemos, parengtos pagal VENBIS projekto duomenis, kurioje parodytas bendras planuojamos teritorijos jautrumo lygis visų elementų atžvilgiu:

- 1 priedas – Jautrios teritorijos Natura 2000 PAST atžvilgiu (2 lygmuo);
- 2 priedas – Jautrios teritorijos paukščių atžvilgiu (2 lygmuo);
- 3 priedas - Jautrios teritorijos migruojančių ir žiemojančių paukščių atžvilgiu (2 lygmuo);
- 4 priedas - Jautrios teritorijos perinčių paukščių atžvilgiu (2 lygmuo);
- 5 priedas - Jautrios teritorijos šikšnosparnių atžvilgiu (2 lygmuo);
- 6 priedas – Natura 2000 PAST teritorijos;
- 7 priedas - Jautrios teritorijos visų elementų atžvilgiu (1 lygmuo).

VENBIS projekte nustatytose paukščių ir šikšnosparnių atžvilgiu jautriose teritorijose (*labai jautri teritorija, vidutiniškai jautri teritorija, mažai jautri teritorija*) VE/SE statyba ir eksploatacija nėra draudžiama ar ribojama. Realiai tai yra perspėjimas vėjo elektrinių plėtros vystytojams, kad šiose teritorijose tikėtinas vėjo elektrinių neigiamas poveikis tam tikroms paukščių ar šikšnosparnių rūšims, **o nustačius poveikį, bus reikalinga taikyti atitinkamas poveikį mažinančias ir/ar kompensacines priemones**, kurios didins vėjo elektrinių eksploatacinius kaštus. Patekimas į paukščių ir šikšnosparnių atžvilgiu jautrias teritorijas taip pat reikštų, jog ten privalomi paukščių ir/ar šikšnosparnių monitoringo stebėjimai tiek prieš pradedant vėjo elektrinių statybą, tiek jos metu, tiek ir eksploatuojant vėjo elektrines.

Poveikis paukščiams. Siekiant sumažinti vėjo elektrinių poveikį paukščiams gali būti taikomos:

- atbaidymo priemonės (pvz. menčių dažymas, reflektorių naudojimas, apšvietimas UV spinduliais ir kt.);
- VE parko teritorijos priežiūra (pvz. nusausinti, gerai drenuoti esamus melioracijos griovius, kad užmirkusios teritorijos nepriviliotų vandens paukščių, šalinimas VE aplinkoje objektų, kurie skatina paukščių lankymąsi (pavieniai medžiai, krūmai, šiaudų ritiniai ir pan.);
- techninės-agrarinės priemonės (pvz. vėjo elektrinių stabdymas, kuomet pasirodo saugotina rūšis; atskirų vėjo elektrinių išjungimas paukščių migracijos metu ar kitu jiems pavojingu laikotarpiu, ant VE diegimas paukščių atpažinimo ir VE stabdymo įrangos);
- kompensacinės priemonės, kurios turi būti naudojamos, kai jau išbandytos ar pritaikytos kitos priemonės (pvz. veisimosi, mitybos buveinių įrengimas, dirbtinių perėjimo vietų įrengimas, kitų gamtosauginių projektų rėmimas).

Poveikis šikšnosparniams. VE neplanuojamos vidutiniškai ir labai jautriose teritorijose. Mažai jautriose teritorijose poveikis gali būti mažinamas, naudojant įvairias priemones.

Tolesniuose projekto vystymo etapuose, rengiant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (PAV) dokumentus, vėjo energetikos vystymui pasirinktose teritorijose būtina atlikti paukščių bei šikšnosparnių stebėjimus ir pagal gautus duomenis tikslinti galimo poveikio reikšmingumo įvertinimą, detaliau identifikuoti aptinkamas jautrias poveikiui rūšis, bei nustatyti kurioms iš vėjo elektrinių turi būti taikomos atitinkamos poveikio paukščiams bei šikšnosparniams prevencinės, mažinimo ar kompensacinės priemonės.

3.5. Nekilnojamasis kultūros paveldas

Planuojamoje teritorijoje yra 62 nekilnojamojo kultūros paveldo objektai. Jų sąrašas ir informacija pateikiama šio skyriaus lentelėje. Veiklą kultūros paveldo objektų teritorijose bei jų apsaugos zonose reglamentuoja kultūros paveldo specialieji planai (vietovių ir stambių kompleksų) ir kultūros paveldo apsaugos reglamentai. Tvarkyta vykdoma pagal tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Registruotų kultūros paveldo vertybių teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomos nuostatos – teritorijose ir apsaugos nuo fizinio poveikio pozonyje draudžiama veikla, galinti fiziškai pakenkti objekto vertingosioms savybėms, vizualinės apsaugos pozonyje – statinių, aukščių, apimtimi ar išraiška nustelbtų kultūros paveldo objektą, trukdytų jį apžvelgti.

Pažymėtina, kad Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose numatyta, kad kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose vėjo elektrinių ir saulės elektrinių statyba negalima (išskyrus atvejus, kai kultūros paveldo objektų tvarkymo reikalavimuose numatyta saulės elektrinių galimybė).

3.5. lentelė. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai planuojamoje teritorijoje

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
1	32543	Lietuvos partizano Jono Plepio kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Beržinių k.,	2009-01-19	Registrinis	
2	10485	Poeto Juliaus Janonio-Vaidilos Ainio gimtosios sodybos vieta	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Beržinių k.,	1993-02-01	Registrinis	IR154
3	31915	Lietuvos kario Anupro Sargūno kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Butniūnų k.,	2008-05-28	Registrinis	
4	31912	Lietuvos partizanų kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Geidžiūnų k.,	2008-05-28	Registrinis	
5	29613	Generolo Kazio Ladigos gimtinės vieta	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Iškonų k.,	2004-12-28	Valstybės saugomas	I270
6	43696	Lietuvos partizanų kapai	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Jokūbiškių k.,	2019-09-10	Registrinis	

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
7	31435	Lietuvos partizano Petro Flanderio kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Jokūbiškių k.,	2007-09-12	Registrinis	
8	15473	Kirkilų kaimo kapinių stogastulpis	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Kirkilų k.,	1993-04-29	Registrinis	DV4542
9	1907	Klausučių piliakalnis	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Klausučių k.,	1992-06-24	Paminklas	A519P, AR119
10	41966	Mantagailišio dvaro sodybos fragmentų rūmai	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mantagailišio k.,	2017-11-10	Registrinis	
11	41968	Mantagailišio dvaro sodybos fragmentų parkas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mantagailišio k.,	2017-11-10	Registrinis	
12	41967	Mantagailišio dvaro sodybos fragmentų ūkinis pastatas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mantagailišio k.,	2017-11-10	Registrinis	
13	80	Mantagailišio dvaro sodybos fragmentai	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mantagailišio k.,	1992-03-26	Registrinis	204, 413/703
14	33701	Lietuvos partizanų Alfredo Kudūkio ir Povilo Tuomo kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mickūnų k.,	2015-06-08	Registrinis	
15	10819	Namas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mieleišių k.,	1993-02-09	Kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta	IV220
16	32888	1941 m. birželio sukilėlio Leandro Nemanio kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mieleišių k.,	2009-05-07	Registrinis	
17	16596	Mieleišių kaimo kapinių koplyčia	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Mieleišių k.,	1993-07-07	Registrinis	IR346
18	32509	Lietuvos partizanų Jono ir Emilio Palšių kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Nausėdžių k.,	2009-01-19	Registrinis	
19	29612	Nepriklausomybės kovų dalyvio Jono Variakojo gimtosios sodybos vieta	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Rinkuškių k.,	2004-12-28	Valstybės saugomas	I269
20	1908	Rinkuškių, Juodelių piliakalnis, Velniaikalniu vad.	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Rinkuškių k.,	1992-06-24	Paminklas	A520P, AR120

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
21	42892	Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio, generolo leitenanto Stasio Nastopkos kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Rinkuškių k., Palaukės g. 15B	2018-06-20	Registrinis	
22	31909	Lietuvos partizanų Petro Skeberdžio ir Kosto Kėželio kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Šimpeliškių k.,	2008-05-28	Registrinis	
23	33529	Lietuvos politikų, kultūros ir visuomenės veikėjų Jono ir Martyno Yčų gimtosios sodybos atmintina vieta	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Šimpeliškių k.,	2017-03-20	Registrinis	
24	32891	Lietuvos partizano Antano Ajučio kapas	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Šniukščių k.,	2009-05-07	Registrinis	
25	33182	Varniūnų senosios kapinės	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Varniūnų k.,	2015-03-05	Registrinis	
26	21543	Inžinieriaus Ernesto Galvanausko sodybos vieta	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Zizonių k.,	1995-04-19	Valstybės saugomas	I268
27	21663	Zizonių kaimo senosios kapinės	Biržų rajono sav., Širvėnos sen., Zizonių k.,	2004-12-28	Valstybės saugomas	L1575
28	16622	Paminklas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen.,	1993-07-08	Kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta	IV865
29	38503	Lietuvos kario Boleslovo Sirbikės kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Ančiškių k.,	2016-07-25	Registrinis	
30	1923	Ančiškių akmuo su „Velnio pėda“	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Ančiškių k.,	1992-06-24	Valstybės saugomas	M283, AR135
31	22840	Rašytojo Balio Sruogos sodybos klėtelė	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Baibokų k.,	1997-10-24	Valstybės saugomas	G55K3
32	22841	Vištidė	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Baibokų k.,	1997-10-24	Valstybės saugomas	G55K4
33	31649	Rašytojo Balio Sruogos sodybos pirtis	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Baibokų k.,	2008-03-06	Registrinis	

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
34	22838	Rašytojo Balio Sruogos sodybos namas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Baibokų k.,	1997-10-24	Valstybės saugomas	G55K1
35	10488	Rašytojo Balio Sruogos sodyba	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Baibokų k.,	1993-02-01	Valstybės saugomas	G55K, IR157
36	22839	Rašytojo Balio Sruogos sodybos klėtis	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Baibokų k.,	1997-10-24	Valstybės saugomas	G55K2
37	33702	Lietuvos partizano Adolfo Vileišio kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Deikiškių k.,	2010-05-21	Registrinis	
38	8796	Deikiškių kaimo kapinių kryžius	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Deikiškių k.,	1993-02-19	Registrinis	DV798
39	32889	Lietuvos partizanų kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Deikiškių k.,	2009-05-07	Registrinis	
40	23627	Jasiuliškių kaimo kapinių koplyčios ir vartų komplekso kapinių vartai	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Jasiuliškių k.,	1997-12-31	Valstybės saugomas	G171K2
41	1314	Jasiuliškių kaimo kapinių koplyčios ir vartų kompleksas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Jasiuliškių k.,	1992-05-28	Valstybės saugomas	G171K, AtV323
42	23626	Jasiuliškių kaimo kapinių koplyčios ir vartų komplekso kapinių koplyčia	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Jasiuliškių k.,	1997-12-31	Valstybės saugomas	G171K1
43	21542	1918 m. vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Alfonso Petrulio ir Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko Vytauto Petrulio gimtosios sodybos vieta	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Kateliškių k.,	1997-11-12	Paminklas	I36
44	32545	Lietuvos partizano Jono Pranevičiaus kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Kuprių k.,	2009-01-19	Registrinis	
45	5859	Lamokėlių alkakalnis vad. Bažnyčios kalnu	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Lamokėlių k.,	2004-12-28	Valstybės saugomas	M284, AV134

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
46	32511	Lietuvos partizanų kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Lamokėlių k.,	2009-01-19	Registrinis	
47	43045	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Remeikių k.,	2018-12-12	Registrinis	
48	31612	Trišakių akmuo, vad. Batakmeniu, Čebatoriumi	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Trišakių k.,	2007-10-24	Registrinis	
49	1924	Vabalninko kapinynas vad. Milžinkapiai	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m.,	1997-12-31	Valstybės saugomas	A524, AR136
50	23636	Šventoriaus tvora su Kryžiaus kelio koplytėlėmis	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m.,	1997-12-31	Valstybės saugomas	G174K3
51	23634	Bažnyčia	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m.,	1997-12-31	Valstybės saugomas	G174K1
52	33672	Lietuvos partizanų kapai	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m.,	2010-05-21	Registrinis	
53	23635	Varpinė	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m.,	1997-12-31	Valstybės saugomas	G174K2
54	38289	Vabalninko žydų senosios kapinės	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., Martišiūnų g.	2015-04-14	Registrinis	
55	32307	Vabalninko sinagogų pastatų komplekso vasarinės sinagogos pastatas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., Pirties g. 3	2008-09-10	Registrinis	
56	32306	Vabalninko sinagogų pastatų kompleksas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., Pirties g. 3, 4	2008-09-10	Registrinis	
57	32310	Vabalninko sinagogų pastatų komplekso žieminės sinagogos pastatas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., Pirties g. 4	2008-09-10	Registrinis	

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai
58	10833	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., S. Nėries g.	1993-02-09	Registrinis	IV234
59	32395	Lietuvos partizanų kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., S. Nėries g.	2008-10-02	Registrinis	
60	31913	Lietuvos valstybės veikėjo Konstantino Šakenio kapas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., S. Nėries g.	2008-05-28	Registrinis	
61	1315	Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios ansamblis	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., S. Nėries g. 2	1992-05-28	Valstybės saugomas	G174K, AtV324
62	10832	Namas	Biržų rajono sav., Vabalninko sen., Vabalninko m., S. Nėries g. 4	1993-02-09	Registrinis	1746, 413/700, IV233

Duomenų šaltinis: Kultūros vertybių registras

3.6. Šiaurės Lietuvos karstinis regionas

Planuojamos teritorijos dalis patenka į Šiaurės Lietuvos karstinį rajoną. LR aplinkos ministro 2016-03-10 įsakymo Nr. D1-180 redakcija nustatytos šiaurės Lietuvos karstinio regiono intensyvaus karsto žemės, priskiriant jas karstinių reiškinių intensyvumo grupėms. Šiaurės Lietuvos karstinio regiono intensyvaus karsto žemių grupės skirstomos pagal karstinių reiškinių intensyvumo kriterijų į keturias grupes.

Veiklą teritorijoje reglamentuoja LR Vyriausybės 2006-06-01 nutarimu patvirtintas aprašas Nr. 549 „Aplinkos apsaugos reikalavimų ūkinei veiklai šiaurės Lietuvos karstinio regiono intensyvaus karsto žemėse aprašas“. Šio dokumento nuostatos iš esmės perkeltos į Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 12 skirsnį, kur reglamentuojama veikla Šiaurės Lietuvos karstiniame regione. Aktualiausios 12 skirsnio 108 straipsnio nuostatos:

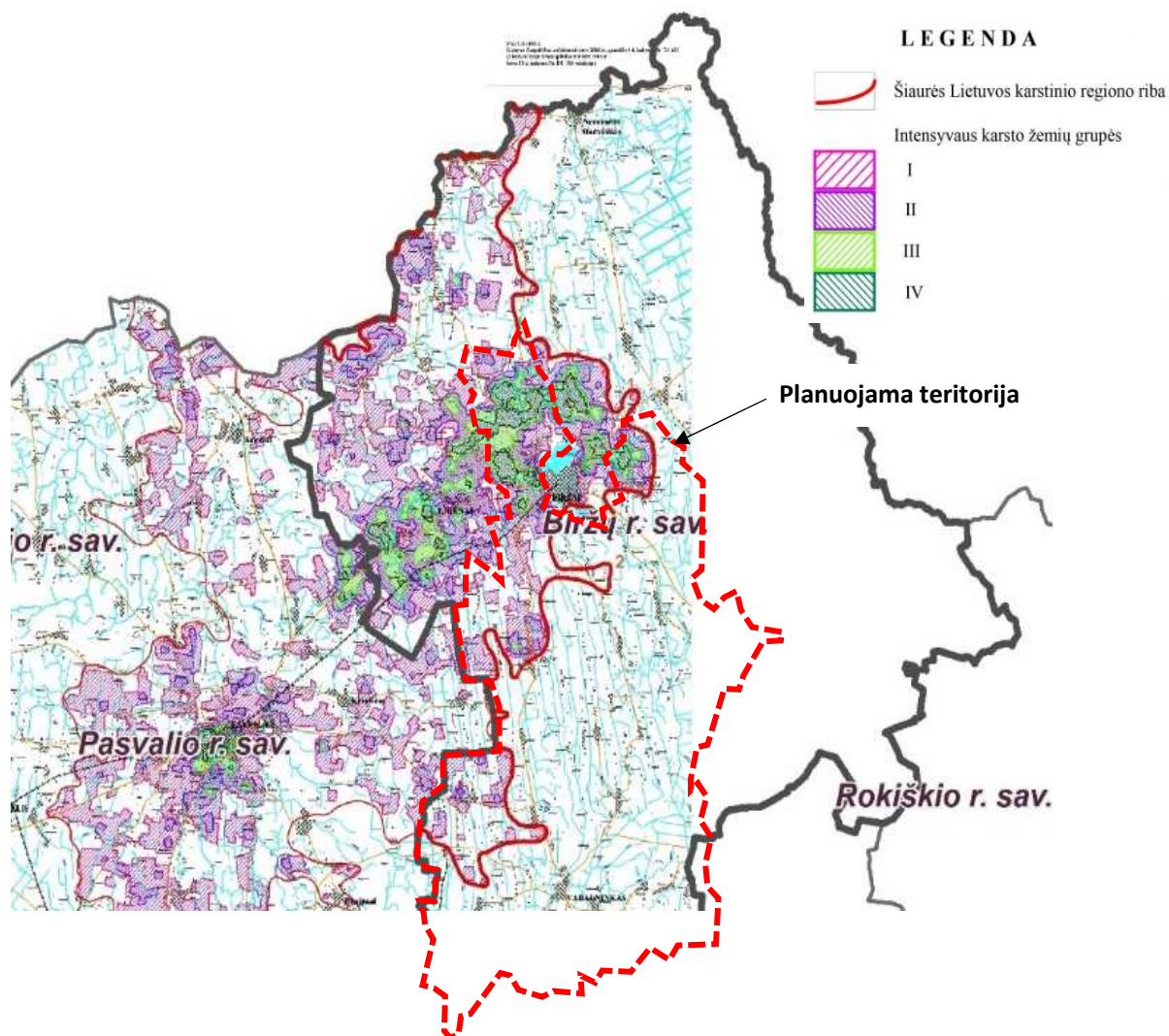
„1. Šiaurės Lietuvos karstiniame regione draudžiama:“

„3) statyti statinius be nustatyta tvarka atliktų ir įregistruotų inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų rezultatų. Ši nuostata netaikoma nesudėtingiems statiniams, išskyrus gyvenamosios paskirties pastatus;“

„2. Intensyvaus karsto žemėse:“

„7) intensyvaus karsto IV grupės žemėje:“

„a) gali būti tik pievos ir miškai, auginami medingieji ir vaistiniai augalai;“

3.7. pav. Ištrauka iš intensyvaus karsto žemių grupių išplitimo plotų schemos, patvirtinta LR aplinkos ministro įsakymu 2016-03-10, Nr. D1-180

3.7. Žemės gelmių ištekliai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis žemės gelmių išteklių telkiniuose, aprobeutų atviru kasybos būdu (nuo žemės paviršiaus karjeriais) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkiniuose, išskyrus atvejus, kai šie telkiniai patenka į valstybinius parkus, draustinius ar rezervatus draudžiama statyti statinius, įrengti įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus (išskyrus statinius, įrenginius ar inžinerinius tinklus, skirtus šių telkinių eksploatavimui) bei keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdą (būdus), išskyrus pakeitimą į kitos paskirties žemės naudingųjų iškasenų teritorijų naudojimo būdą. Dėl to žemės gelmių išteklių telkiniai nėra laikomi tinkamomis teritorijomis vėjo ir saulės elektrinių vystymui.

Planuojamoje teritorijoje yra šie telkiniai:

- detaliai išžvalgyti: Varniūnai (kodas 1755, žvyras); Veleniškiei (kodas 1753, žvyras); Guodžiai (kodas 837, durpės); Purvai-Butniūnai (kodas 831, durpės); Žoliškai (kodas 881, durpės);
- parengtinai išžvalgyti: Deikiškiai (kodas 844, durpės); Jogaudžių šilas (kodas 841, durpės); Medžvalakiai (kodas 848, durpės); Tuitai (kodas 855, durpės); Varniūnai (kodas 1755, žvyras); Veleniškiei (kodas 1753, žvyras);
- prognoziniai: Martišiūnai (kodas 1756, žvyras); Guodžiai (kodas 837, durpės).

3.8. Vandenys

Paviršiniai vandenys. Planuojama teritorija patenka į Mūšos (Lielupės) – Nemunėlio baseiną. Svarbesnės planuojamoje teritorijoje tekančių ir hidrografinį tinklą formuojančių upių yra Apaščia, Tatula, Agluona bei pastarųjų upių intakai.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką reglamentuoja Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr. 540.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 8 sk. 100 straipsnis.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 7 sk. 99 straipsnis.

Potvynių rizika. Potvynių užliejamos teritorijos identifikuojamos tik planuojamos teritorijos pietinėje pusėje. Įgyvendinant plano sprendinius, būtina vadovautis Potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapiams (<http://potvyniai.aplinka.lt/potvyniai/>) bei taikyti potvynių rizikos valdymo planuose numatytas priemones.

Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas potvynių grėsmės teritorijose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 10 sk. 104 straipsnis.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos. Specialiąsias žemės naudojimo sąlygas požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose reglamentuoja LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 11 sk. 106 straipsnis.

3.9. Miškai

Vertinant teritorijų tinkamumą VE ar SE vystymui, teritorijos miškingumas vertinamas kaip nepalankus veiksnys (pvz. VE mažina vėjo greitį, didina turbulentiškumą).

Miško žemė turi būti tvarkoma ir naudojama pagal LR Miškų įstatymo nuostatas bei parengtus miškotvarkos projektus, darbų vykdymui būtina gauti Regiono aplinkos apsaugos departamento ir miškų urėdijų pritarimą.

Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo miško žemėje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygų 3 sk. 95 straipsnis aktualus VE/SE vystymui:

Miško žemėje **draudžiama:** 1) statyti statinius ir (ar) įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus, išskyrus miško infrastruktūrai priskiriamus inžinerinius statinius ir (ar) įrenginius; 2) paversti miško žemę kitomis žemės naudmenomis, išskyrus Miškų įstatyme nustatytus atvejus.

LR miškų įstatymo 11 straipsnis numato, kad miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis inžinerinės infrastruktūros teritorijoms, apimančioms komunikacinius koridorius, inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas ir aptarnavimo objektus, formuoti, jei tai yra numatyta bendruosiuose planuose.

Saugotini medžiai ir krūmai. Vystant infrastruktūrą, vadovautis Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atvejų, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-87 ir Želdinių apsaugos, vykdant statybos darbus, taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. D1-193 bei minėtų dokumentų vėlesniais pakeitimais.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1

